

SLOVENSKI NAROD

Znana vsaka dan popoldne, izvenredne oddaje in praznike. — Inerati do 50 peti vrsta Din 2. do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 3, večji inerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — »Slovenski Narod« celna mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- Rokopis se ne vrača

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5. &
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 to 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 28. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 19.351.

Kaj se bo skuhalo zaradi Španije:

Nemški vojak v španskih legijah?

General Franco organizira tujsko legijo, v katero naj bi Nemčija pod vidom prostovoljcev poslala svoje vojaštvo

Pariz, 17. novembra. br. V tukajšnjih levičarskih krogih zadržujejo, da pripravljata Italija in Nemčija prikriti intervencijo v Španiji v prilog generala Franca. Zlasti Nemčija je po teh informacijah pristala na predloge generala Franca, po katerih naj bi se osnovala posebna tujska legija, v katero bi Nemčija pod vidom prostovoljcev poslala svoje izvežbano vojaštvo. V zvezi s to akcijo spravljajo tudi posvetovanja, ki ga je imel v soboto kancelar Hitler z vojnimi ministrom generalom Blombergom in admiralom Roderjem. Za danes je sklicano posvetovanje vodilnih poveljnikov vojske, mornarice in letalstva. Na tem posvetu naj bi določili število nemških prostovoljcev za špansko tujsko legijo in način njihove oborožitve in prevoza v Španijo.

General Franco zbira prostovoljce

Sevilska radijska postaja, ki je v rokah generala Franca, je danes popoldne objavila proglas, s katerim odreja general Franco zaplombo vseh razpoložljivih vozil ter vse vozne in tovorne živine. Vozila bodo služila za prevoz čet s portugalske meje in iz južne Španije. General Franco je razposlal svoje agente v Maroko, Alžir in Tunis ter v nekatere prijateljske države, da bi tam zbirali prostovoljce in formirali posebne tujske legije, ki naj bi prisloščile na pomoč nacionalistom, ker je general Franco uvidel, da nima dovolj čet, da bi mogel zlomiti odpor madridske vlade in zavzeti špansko prestolnico.

Borbe za Madrid

Rabat, 17. novembra. A.A. Havas: Radio-postaja v Cadixu je objavila, da je general Franco telefonično sporočil, da so nacionalistične čete že zavzele več madridskih ulic in da so že zasedle vseušilski četrti in kmetijski solo. To je bil cilj njihovih operacij. Ker so zavzele to četrt, gospodujejo sedaj nad tremi četrtinami Madrida. S tem so nacionalistične čete napredovale za 2 km proti središču mesta. Vlade čete so se najbolj upirale pri Paseo del Sur in so njihove izgube bile to zelo velike. Poskus milicijskih, da bi prodrli pri Escorialu, ni uspel. Nacionalistične čete so tam še napredovale.

Madrid, 17. novembra. A.A. Vojno ministrstvo je ob 22. uri objavilo tole poročilo: Naše čete so danes pri Casa del Campo izvršile več napadov tam, kjer so nacionalistične čete uspele prodrati. Naše letalstvo je močno bombardiralo to odsek.

Popoldansko poročilo vojnega ministrstva pravi, da so vlade čete očistile okolico Casa Valaquez. Vlado topništvo je stalno bombardiralo nasprotnika. Nekaterim patrulam nacionalistov se je posrečilo prekorčiti reko Manzanares in so se nato razmahile pri vseušilski četrti.

Zvečer so nacionalistična letala bombardirala nekatere dele mesta in metala bombe z zažigalnimi plini. Število mrtvih in ranjenih je zelo veliko. Najbolj sta bila bombardirana trga Leon in Atoja, ki sta pred parlamentom. Ena stavba je bila popolnoma porušena.

Manzanares še ni prekorčen

London, 17. novembra. r. Sinoči so prišle semkaj vesti, da se je nacionalističnim četam pred Madridom posrečilo prekorčiti reko Manzanares ter da so prodrle v vseušilski okraj mesta in zasedle nekatera glavna poslopja. Dopisnik »United

Presva v taboru nacionalistov pa danes poroča, da so bile vse te vesti preuranjene in da je treba propagandistično stilizirana poročila o zmagah pri Madridu sprejemati z največjo rezervo. Položaj pri Madridu se razvija docela v nasprotju s poročili nacionalističnega glavnega štaba. Res je da skušajo nacionalisti, čete po povelju generala Franca za vsako ceno in z največjimi žrtvami prekorčiti reko Manzanares, toda doslej jim to ni uspelo. Včeraj so vrgli v boj vse sile. Po letalskem bombardiranju in hudem topniškem ognju so močni oddelki maroških legionarjev pod zaščito tankov prodrli preko Francoskega mosta ter poskušali istočasno prodrati tudi preko Nemškega mostu pri Puerte de Hierro. Vlade

čete so bile sprčo nenavadnega napada sprva presenečene, toda po krvavi bitki so poglnele nacionalistične čete nazaj preko reke in poglnele v zrak Francoski most. Vlado topništvo je uspešno podprlo protinapad in so se morale čete generala Franca umakniti z velikimi izgubami. Tudi bitka na severozapadu pri Angeljskem mostu se je končala z zmago vladnih čet. Nacionalistične čete so se z velikimi izgubami morale umakniti daleč nazaj preko svojih prejšnjih postojank. Obala reke Manzanares je na gosto posejana s trupli ubitih Maročanov, ki jih general Franco pošilja v prve vrste, ker se domače čete branijo iti v gotovo smrt.

Nacionalisti so že v mestu

Ponoči so čete generala Jague s severa prodrle v Madrid, kjer so se razvile krvave, do jutra trajajoče borbe

Avilla, 17. novembra. z. Izredno oster napad, ki ga je v teku noči izvršil general Jague na severni strani Madrida, je položaj v Madridu po zatrevanju iz tabora nacionalistov docela spremenil. Nacionalistom je po krvavih borbah uspelo zasedeti razne utrjene postojanke in vdreti v mesto, na krajih ki so veljali za nepremagljive. Čete generala Jague so zasedle vseušilski okraj in so prodrle vse do poslopja kmetijske visoke šole. Vlade čete so nudile žilav odpor, toda naposled so se morale umakniti veliki premoči nacionalistov, ki so jih podpirala številna letala. Na ta način se je prenesla borba v mesto samo. Med prebit-

valstvom je zavladala panika in je zbežalo v severo-vzhodne dele mesta.

Madrid v plamenih

Madrid, 17. novembra. z. Ob 2. zjutraj je bil velik del mesta v plamenih. Nacionalistična letala so zasula mesto z bombami in povzročila na več krajih požare. Najhujiši požari divjajo okrog hotela »Savojena«. Tudi na francosko poslatništvo je padlo več bomb, ki so povzročile hudo razdejavanje, toda človeških žrtev tu ni bilo, ker se je oseba je poslatništva pravočasno umaknilo.

Prevoz trupel kralja Konstantina in kraljice Sofije v Grčijo

Velike svečanosti v pirejski luki

Florenca, 17. novembra. A.A. Zemski ostanki grškega kralja Konstantina ter kraljice Sofije in Olge, ki počivajo v kripli ruske cerkve v Florenci, so bili včeraj dvignjeni iz grobnice in bodo prepeljani v Grčijo. Ob tej priložnosti se vršijo cerkveni obredi, ki so jim prisostvovali grški prestolonaslednik N. kr. Vis. princ Pavle in N. kr. Vis. princeza Irena in Marija ter predstavniki italijanskega kralja, njegovega vojnega doma, zastopniki grške vlade in druge ugledne osebnosti. Po molitvah so bile knete prepeljane na postajo postavljene v poseben vagon, ki je bil priključen brzovlaku. Ki je kmalu nato odbrzel proti Brindisu. Tam čaka nanje že grška križarka »Averara«, ki jih bo prepeljala v Grčijo.

Atene, 17. novembra. A.A. Atenska agencija poroča: Pirej je od večera v črni pričačujoč smrtnih ostankov kralja Konstan-

tina in kraljice Olge in Sofije. Od povsod prihajajo velike množice ljudi, da bi se udeležili svečanosti prevoza. Tudi iz inozemstva je prišlo mnogo Grkov. V Pirejski luki je vse grsko brodogradništvo na prihod posmrtnih ostankov kralja Konstantina in kraljice. Iz vseh ladij bodo ob prihodu izstrelili po 21 častnih strelcev. Določen je že spored sprejema, okoli krst pa bo častna straža višjih oficirjev.

Atene, 17. novembra. A.A. Atenska agencija poroča: Semkaj so prislopi na svečanosti pokopa posmrtnih ostankov kralja Konstantina in kraljice Olge in Sofije še princeza Sofija, soproga prince Jurja grškega, rojena Marija Bonaparte z dvema otrokoma. Prišlo je še več članov kraljevske družine, ki žive v inozemstvu.

Avstrijski monarhisti zopet na delu

Z vso vsmo propagirajo obnovo monarhije s povratkom Habsburgovcev

Dunaj, 17. novembra. b. Ker se vse mogoče govoriče o pravem ozadij nedavnega potovanja šefa avstrijskih legitimistov Wiesnerja še vedno niso polegale in so ponekod celo zbudile veliko nezaupanje proti nameram Dunaja: je Wiesner dal dopisniku lista »Neues Wiener Journal« nove izjave o tem svojem potovanju, v katerih pravi med drugim:

V Rimu se nisem s nikomur pogajal in ni bilo niti moj namen. Hotel sem samo na vseh metodah italijanskih mestih zbrati informacije glede Avstrije in avstrijskih monarhistov. Uporabil pa sem to priliko, da

sem še sam s svoje strani informiral rimsko krogo o sedanjem stanju legitimističnega pokreta v Avstriji. V razgovorih z Mussolinijem sem lahko predvsem ugotovil, da je bila ohranitev avstrijske samostojnosti eden izmed pogojev italijansko-nemškega sporazuma. Ducejevo stališče glede monarhističnega načela pa je splošno znano in je zato samo po sebi razumljivo, da je naklonjen tudi morebitni restavraciji v Avstriji. Če bi ta izšla iz splošne ljudske zahteve. Seveda pa ni imelo moje potovanje v Rim nobene zveze z dunajsko konferenco rimskega trikotja.

Zarota proti Atatürku

Pariz, 17. novembra. o. »New York Herald« ima v svoji pariški izdaji vest, da so v Carigradu aretirali 44 članov neke verske sekte, ki se je zarotila proti Kemal Atatürku. Zarotniki bodo v kratkem postavljeni pred sodišče.

Pred intervencijo v Berlinu

Pariz, 17. novembra. A.A. (Havas) Zunanji minister Delbos, ki je v petek odpotoval v Dordogne, da prisostvuje seji okrožnega sveta, se je danes vrnil v Pariz in je takoj nadaljeval razgovore o odgovorih rečnih določb s strani nemške države. Po poročilih ki jih je dobila francoska vlada od svojih zastopnikov pri prizadetih vladah glede intervencije v Berlinu, se bosta Francija in Belgija zlasti Belgija in Češkoslovaška. Zaenkrat še ni jasno, kakšne oblike bo ta mednarodna akcija; ali bo šlo za pr. za ter

Delavska milica je zbežala v mesto

Ložon, 17. novembra. o. V pretekli noči je general Quipe de Llano po radiu v Sevilji razglasil, da so prišlele nacionalistične čete korakati v Madrid. Uspelo jim je prebiti fronto delavske milice, ki je zbežala v mesto. Nacionalisti po bitki za te postojanke niso našli nikjer na resnejši odpor. Zaradi tega je pričakovati, da bo sedaj Madrid definitivno zaseden. General je še sporočil, da je imel telefonski razgovor z generalom Francem, ki ga je informiral, da so nacionalistični topovi uničili madridsko artiljerijo.

102 vladni letali sestreljeni

Salamanca, 17. novembra. o. Po informacijah iz nacionalističnega štaba so nacionalistična letala in topovi doslej sestrelili 102 vladni letali. Predvsem so bila seveda sestreljena letala starejša konstrukcije, in le malo novih letal. Vlada vojska razpolaga z novimi letali, ki so ruskega izvora, a teh je bilo doslej poslanih v Madrid le zelo malo.

Madridska vlada demantira

London, 17. novembra. o. Agencija »United Press« je prejela iz Madrida vesti, po katerih vrhovni obrambni odbor Madrida odločno demantira informacije o kakršnihkoli uspehih nacionalistične vojske v zadnjih 24 urah. Nacionalisti sploh še niso prodrli v Madrid. Na vsej fronti so bili pri napadu odbiti. Pač pa so nacionalistična letala s svojimi bombami ubila 170 oseb.

Poslanik Dučić se je vrnil v Rim

Rim, 17. novembra. p. Jugoslovanski poslanik na italijanskem dvoru Jovan Dučić se je vrnil iz Beograda v Rim.

Slovo poslanika Guranescu

Beograd, 17. novembra. p. Sinoči je odpotoval v Bukarešto dosedanj rumunski poslanik na našem dvoru Aleksander Guranescu, ki bo tam prevzel glavno tajništvo zunanjega ministrstva.

Sneg v Bosni

Sarajevo, 17. novembra. o. V bosanskih planinah je znova zapadel sneg. Snežiti je pričelo davi tudi po gorah okrog Sarajeva.

Krvavi nemiri v Beirutu

London, 17. novembra. br. V Beirutu je prišlo o prilikah pričetka proslave razmaza do hudih demonstracij proti libanonsko-francoski pogodbi. Nastopiti je moralo vojaštvo. V spopadih so bili trije demonstranti ubiti, 28 pa jih je bilo hudo ranjenih. Demonstranti so prevrnili iz zažgali nad 50 avtomobilov in drugih vozil. Okrog 100 ljudi je bilo aretiranih.

Madžarski teden v Pešti

Budimpešta, 17. novembra. g. Dočim je za dobo bivanja italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Budimpešti vladalo na univerzi nekako premirje, napovedujejo za prihodnje dni zopet nove protizidovske demonstracije. Nacionalistični študenti namreč prirediti poseben »Madžarski teden«. Pod to firmo hočejo doseči popolno izključitev židov od univerzitetnega študija. Od jutra dalje bodo na vseh fakultetah posebne straže, ki bodo židom zabranile dostop na univerzo, in v seminarje ter knjižnice.

Sorzna poročila.

Curich, 17. novembra. Beograd 10. Pariz 20.225, London 21.265, New York 434.875, Bruselj 73.55, Milan 22.925, Amsterdam 235, Berlin 174.95, Dunaj 77.80 (81.30), Praga 15.40, Varšava 81.90, Bukarešta 3.35.

Politični obzorik

Občinske volitve v Logu pri Brezovici

Iz Loga pri Brezovici nam poročajo: Pri nedeljskih občinskih volitvah je dosegla večino kompromisna lista, katere nosilec je bil g. Jarc. Njegova lista je dobila 121 glasov in 14 odborniških mest. Službena lista JNS je združila nase 71 glasov in odpadla nanjo 2 odbornika. Na kompromisni listi g. Jarca sta izvoljena tudi dva pristaja JRZ, ostalih 12 odbornikov so somišljeniki opozicijskih strank. Na drugem mestu na listi g. Jarca je bil izvoljen podpredsednik krajevne organizacije JNS g. Gregorin.

Iznajdba Matije Škerbeca

Kranjski dekan Matija Škerbec, razpravljajoč v zadnji številki svojega in Sabothyjevega glasila o »Senčurških dogodkih«, piše med drugim tudi to-le: »Ko sem prišel v Sremsko Mitrovico skupaj z nekim pravoslavim kaludžerjem, profesorjem veroučstva na gimnaziji, sem jasno videl, kako je vse kar duhtelo iz njega po patriotizmu in dinastičnem navdušenju. Kralj, to je po njih pojmovanju tudi neke vrste vrhovni poglavar v cerkvenih zadevah. To je pravoslavni, oziroma orijentalistični cezaropapizem, ki daje vladarju pravico, da se vmešava tudi v strogo verske in cerkvene zadeve. Pravoslavni si teško predstavljajo cerkveno oblast brez političnega ozadja. Tako si pravoslavni mislijo, da ima papež kot vrhovni poglavar nad svojimi verskimi podložniki tudi neko vrhovno politično vodstvo. Če je torej papež Italijan, je po njihovem pojmovanju vere in cerkve kaj lahko verjeti, da papež politično deluje med svojimi verniki in prid Italijansko državno politiko.« — Ako g. Matija Škerbec ne ve, kdo je verski in cerkveni poglavar pravoslavne cerkve v naši državi, mu to povemo mi: patrijarh Varnava. Kar se tiče »cerkvene oblasti brez političnega ozadja«, kakršna je baje katoliška cerkvena oblast, bi samo vprašali, čemu ima potem Vatikan svoje državne tajnike, svoje diplomate, nuncije, ako mu je politika popolnoma tuja?

Čiščenje se nadaljuje

V klerikalnem »Gorenju« čitamo to-le značilno zanimivost: »Križnar je dobil odločbo št. 28187-13 z dne 30. X. 1935., s katero ga banska uprava razrešuje dolžnosti predsednika občine Strazišče, češ da je zagrešil nečastna in po kazenskem zakonu kazniv dejanja. Hkrati pa je razrešen tudi dolžnosti občinskega odbornika... Zaradi zgoraj navedenih dejanj je bil Križnar dne 21. IX. 1936. izročen državnemu tožilstvu in je dobil nalog, da mora svoje posle takoj oddati. 30. X. 1936. je bil Križnar razrešen časti župana.« — Pripominjamo, da je bil g. Anton Križnar v občini Strazišče pri obč. volvah 25. X. izvoljen za župana, katero čast je opravljal že preje dolga leta v splošno zadovoljstvo vsega prebivalstva. Sicer pa je treba počakati, kaj poret sodišče na ovadbo z dne 21. IX. Takrat pa spregovorimo o stvari podobnejše.

Kaj misli in piše dr. Maček

Polno je hrvatskih listov, ki se postavljajo, kakor da bi bili mentorji dr. Mačka in edini pooblašeni tolmači njegovih misli in idej. Zlasti »Obzor« dr. Milivoja Dežmana se je rad postavljaj, kakor da bi bil osebno glasil dr. Mačka in kakor da bi samo on imel pravico, da pravilno interpretira Mačkovo politiko. Proti tem samozavcem je objavil sobotni »Hrvatski Dnevnik« očitno od samega dr. Mačka inspiriran članek, v katerem brez rokavic prav pošteno ošteva te liste. »Zares čudno je«, tako izjavi »Hrvatski Dnevnik«, »ako se najde kak list, ki se postavlja, kakor da podpira hrvatsko politično borbo, in objavlja razna svoja mišljenja, ki jih zopet nasprotniki proglasujejo kot mišljenja predsednika dr. Mačka. Zato bi bilo potrebno, da taki listi, ako želijo voditi neko svojo posebno politiko, to tudi odkrito povedo, a ne da se vedo tako, da za njihovim pisanjem stoji odgovorno hrvatsko politično vodstvo. Ni važno, kaj mislijo in pišejo lastniki takih listov, nego je važno, kaj misli in piše tisti, ki vodi hrvatsko politiko, a to je predsednik dr. Maček. Ako je on rezerviran in molčeč, ne sledi nikakor iz tega, da je govorljivost drugih inspirirana od njega ali, kakor se navadno pravi, od njegovega »okolja«. Zato oni, ki žele biti pravilno obveščeni, ne bodo svojega znanja upirali na pisanje takih časopisov in na njihove kombinacije. Njihovi pogledi na politični položaj so čisto naravnost nasprotni naziranjem predsednika dr. Mačka.« — Radovedni smo, kaj poret na to moralno »čuško« stari spletkar »Obzor«!

Jugoslovanske Novine

Pravkar smo dobili 6. številko »Jugoslovanskih Novin«, ki jih urejuje in izdaja bivši poljedelski minister Juraj Demetrovič. Vsebinski tudi te številke je prav zanimiva. Oporzamo zlasti na tele članke: dr. Mirko Došen »Politični paradoks«, dr. Milan Popović »O svobodi tiska« in Juraj Demetrovič »O ideologije do falsifikatorja«. Priporočamo, naročnino sprejema v Zagrebu, Tkalčeve ul. 4.

Tovarna smodnika zletela v zrak

Največja francoska tovarna eksploziv uničena 40 mrtvih in nad 200 ranjenih

Marseilles' 17. novembra. z. V tovarni smodnika v Saint Chamas je nastala včeraj v poznih popoldanskih urah strahovita eksplozija. Po prvih vesteh je bilo 30 mrtvih in nad 200 ranjenih. Vsa tovarna je v razvalinah. Od vseh strani so prihitali na pomoč reševalni oddelki.

Pariz, 17. novembra. z. Tovarna smodnika v Saint Chamasu je ena največjih francoskih tovarn za eksploziva. Z včerajšnjo eksplozijo je popolnoma uničena. Po dosedanjih ugotovitvah so je število smrtnih žrtev povečalo na 40. Med ubitimi je tudi direktor tovarne. V bolnici se bori 33 hudo ranjenih s

smrtjo, nad 200 lažje ranjenih pa čaka, da jih iz zasilnega lazareta spravijo v bolnico.

Kako je prišlo do nesreče, še ni ugotovljeno. Po eni verziji je nastal v enem oddelku ogenj, ki je nato povzročil eksplozijo. Prva eksplozija je bila manjša, druga eksplozija pa katastrofalna in je učinkovala kot potres. V mestu je mnogo hiš razpokalo, tako da so jih morali izprazniti. V vsem mestu ni ostala cela niti ena hiša. Reševalna dela so bila zelo otežena, ker je bil zaradi eksplozije prekinjen tudi električni vod in je ves kraj brez luči.

Nova knjižnica v Ljubljani

V nji bodo zbrane češkoslovaške knjige in dobrodošla bo zlasti tečajnikom češkega jezika

Ljubljana, 17. novembra. V Ljubljani je od leta do leta večje zanimanje za češki jezik ter kulturo, kar se zlasti kaže v prirejanju številnih tečajev za češčino v Ljubljani in tudi drugih krajih. Zato pa je tudi čedalje večji krog čitateljev čeških knjig. Knjige tudi dobro služijo onim, ki se šele učijo jezika, ker se v njih najlažje poglabljajo v njegovo bogatstvo in lepoto. Naše javne knjižnice vsejo tudi že precej čeških knjig, toda ne samo. Knjižnica Češke obce se bogati od leta do leta in zdaj ima že nad 1.500 knjig.

Ko smo si ogledovali na razstavi češke knjige bogate plodove češkega duha, se je marsikomu zbudila želja, da bi kupil to ali ono knjigo. Veliko zanimanje je bilo zlasti za leposlovna dela. Razprodane so bile skoraj vse knjige, ki so pač bile najprodajljive. Toda večina knjig ni bila naprodaj. Češko prosvetno ministrstvo nam jih je poklonilo s posebnim namenom, da bi služile čim širšemu krogu. Posameznik, ki kupi knjigo, jo navadno predaja ter prav za prav živo zakopje — nikomur ni več dostopna, dočim posamezne knjige v javnih knjižnicah govore neštetim čitateljem in ne le enemu. Zato je tudi češko prosvetno ministrstvo darovalo knjige češke povojne leposlovne literature za javne, posebne knjižnice, da bi tako najboljše služile plemeniti propagandi.

Coprav je teh knjig precej, vendar bi jih bilo preveliko, če bi jih razdelili na več knjižnic. Najbolje bi bilo, da bi vse knjige ostale v skupni knjižnici. Na zadnji seji ljubljanske JC lige je češkoslovaški konzul ing. S. Miškovský predlagal, naj bi knjige ostale v posebni knjižnici lige, dokler ne bo češ. prosvetno ministrstvo izdalo definitivne odločitve. S temi knjigami bi bil v resnici položen najboljši temelj za knjižnico lige, ki jo bosta vodila prof. dr. V.

Burian in učitelj Polak. Knjižnica JC lige je zelo potrebna, ne le zaradi številnega števila članstva v Ljubljani, temveč že zaradi številnih tečajnikov češkega jezika. Pomisliti je treba, da prirejajo tečaje češkega jezika tudi krajevne lige leto za leto, a največ tečajev je vselej prirejenih v Ljubljani. Če zaradi teh tečajnikov bi bila potrebna bogata knjižnica. Ni treba se posebej naglašati, da največ zanimanja za češki jezik v naši banovini in da je knjižnica JC lige pri nas najpomembnejša. Zato je ustanovitev knjižnice pod okriljem ljubljanske lige pomembna ter pomenijo knjige za njo res lepo pridobitev. Samo po sebi se razume, da se bo morala knjižnica neprestano izpopolnjevati z novimi knjigami, in da bi jo bilo treba še dopolniti z marsikatero knjigo, ki je izšla pred vojno. Toda začetek je storjen in v njem vidimo že nov, lep program naše lige.

Ob tej priliki ne smemo prezreti zelo značilne razstave čl. znanstvenih knjig v avli naše univerze. To so knjige, ki so jih darovali čl. znanstveni zavodi naši univerzi, odnosno strokovnim društvom na naši univerzi. Knjige smo videli že na razstavi čl. knjige v Trgovskem domu, toda tu so zdaj odbrane od drugih knjig ter lep dar naši siromašni univerzi, ki je nedvomno največja slovaška univerza, pride še posebej do izraza in njegov značaj do zavesti naše akademске mladine. Naši akademiki bi naj spoznali v tem daru, kje moramo iskati resnične prijatelje našega naroda, in naj bi se spomnili, da so nas s čisto vezelo že zdavnaj močne kulturne vezi. Oni pa, ki izbirajo med tujimi univerzami, ko se odločijo za študij v tujini, bi naj ne pozabili na češke visoke šole, ki so v resnici na evropski višini, razen tega so nam še posebno blizu, po jeziku in svojem slovan-skem okolju.

Velika tatinska družba

12 obtožencev se zagovarja zaradi drznih vlomov in tatvin

Ljubljana, 17. novembra.

Danes dopoldne se je začela pred majkim senatom obravnavna proti 12 obtožencem, ki so osumljeni številnih tatvin in vlomov ter razpečevanja ukradenega blaga. Sest članov te družbe je čakalo na razpravo v preiskovalnem zaporu, drugih šest so pa že prej izpustili, tako da so prišli na glavno razpravo iz prostosti. Najstarejši obtoženec je star 37 let, najmlajši pa 19 let, je torej še mladoleten. Deset izmed njih jih je bilo že kaznovanih, eden že večkrat na strogi zapor zaradi tatvin. Deloma priznavajo tatvine, ki jim jih očita obtožnica, deloma za zanikajo krivdo ali vane krivdo drug na drugega. Kakor je sklepali po obtožnici, so kradli in vlačili posamič in v družbi.

Obtoženi so delavec C. Stefan, delavec S. Avgust, pekovski pomočnik D. Gabrijel, delavec C. Josip, kleparski pomočnik P. Franc, delavec, Z. Franc, mehanik O. Franc, pipničar L. Franc, delavec V. Ignac, krojaški pomočnik K. Ivan, mehanik B. Franc in čevljarški pomočnik D. Franc. Razen dveh so vsi samski. Vsi so rimskokatoliške vere.

Številne vlome in tatvine, zaradi katerih se morajo zagovarjati, so glavni obtoženci izvršili v prvi polovici tega leta v Ljubljani in okolici. Z vetrihi in ponarejenimi ključi so odpirali vrata in omare, ali pa so jih s silo odpirali.

Po obtožnici sta C. Stefan in S. Avgust meseca aprila vlonila v podstrežje Ivanke Hribar v Kolodvorski ulici in ji odnesla blaga, perila in toaletnih potrebščin za več sto dinarjev, 26 aprila sta vlonila v gostilno Lovšin v Gradišču ter odnesla raznega blaga na škodo gostilničarja Cerneta v vrednosti 800 Din, na škodo kuharice Petek Marije v vrednosti okoli 500 Din, na škodo služkinje Zarnik Ivane v vrednosti 160 Din ter na škodo natakarice Kovač Marije v vrednosti 540 Din. Krojačju Muću je tedaj izginil likalniki vreden 50 Din. 28. aprila sta vlonila v stanovanje dr. Požarja v Tavčarjevi ulici. Odnesele sta blaga za 300 Din. Ustar Ani pa za 2000 Din.

C. Stefan in D. Gabrijel sta osumljena vloma pri trgovcu Čekadi na Sv. Petra cesti in pri trgovci Somnitz Klari, C. Stefan in K. Ivan sta v februarju odnesla neugotovljeno lastnino v Zelenci jami zlat prstan, suknjo in 2 prazna kovčega. C. Stefan in S. Avgust sta nadalje vlonila aprila v gostilno Brezovšek v Komenskega ulici, C. Stefan je vlonil sem aprila v stanovanje Osane Miroslava v Gledališki ulici, V isto stanovanje je nekaj dni nato vlonil S. Avgust, dne 4. maja pa še v stanovanje dr. Schleya na Erjavčevi cesti.

D. Gabrijel je osumljen vloma pri čevljarju Oražmu Ignacu na Sv. Petra cesti, in vloma pri Zupancu Ivanu v Florijanski ulici. D. Gabrijel je v družbi s C. Josipom vlonil v Gledališki ulici v stanovanje Mencin Ivana, ki trpi za 1.552 Din škode. K. Ivan in B. Franc sta osumljena velikega vloma pri Zabukovcu Ivanu v Znojlah. Zabukovec ima za 6.363 Din škode. K. Ivan je nadalje osumljen vloma pri dr. Gabrijelu na Sv. Petra cesti ter vloma pri Jamniku v Novi vasi. Odnesele je obleke in zlatnine za več sto dinarjev.

D. Gabrijel je skušal vloniti v stanovanje Uršič Adele v Florijanski ulici. Gabrijel je skušal oslepiti Prelovska Franca s tem, da mu je predstavil O. Franca pod lažnim imenom kot brata neke Dobide iz Cerkelj, ki je zelo bogata. P. Franc je leni jeseni poveril trafikančini Frank Mariji 800 Din. Gabrijelu je pa naredil več vetrihov. P. Franc, Z. Franc, L. Franc in V. Ignac ter D. Franc so osumljeni, da so ukradeni blago kupovali, prikrivali in razpečevali. K. Ivan je naposled obtožen, da je izvalil restavratski Legat Mariji z Jesenice 300 Din pod pretezo, da bo našel tatu, ki ji je odnesel večjo vsoto denarja.

Obtoženci so zakrivali prestopke in zločinstva tatvine, prevare, utajo in prestopke prikrivanja.

Glavni obtoženec C. Stefan doslej ni priznal tatvin. Pravi, da je bil samo pomočnik in ne glavni krivec. Stefan pa prizna samo to, kar se mu docela dokazuje. Obtožnica pravi, da je Stefan v tej družbi najbolj rafiniran in zakriven vlonilec. Po neklih poslih, ki jih je vršil, sodi, ima vse sposobnosti za vodjo vlonilske tolpe. Drugi glavni dan pri vlonilskih pohodih je bil K. Ivan, ki je večino tatvin in vlomov priznal. Stefan je sicer izjavil, da Ivana ne pozna, se je pa zmotil in ga med zasliševanjem začel tikati, nato pa nenadoma vikati. S. Avgust zanika vlom pri dr. Schleyu. D. Gabrijel je priznal vse tatvine, ki jih je sam izvršil. Razpečevalci plena trde, da niso vedeli o tatinskem izvoru blaga, po katerih okoliščinah sodijo, da je njih zagovor prav malo verjeten, ker so vlonilce dobro že več let poznali, se z njimi družili in celo z njimi stanovali.

Carl Luther v Ljubljani

Ljubljana, 18. novembra

Karl J. Luther znani nemški novinar in predavatelj bo predaval še v tem tednu v Ljubljani in Celju o smučarstvu in kajaku sportu. Luther je v smučarskih vrstah Evrope gotovo najbolj poznana osebnost, spisal je že celo vrsto knjig o smučanju in že 30 let ureja vrsto revij za zimске sporte v Srednji Evropi: »Der Winter«, »Srdelje« in »Ski«. Luther je v nemškem časopisu kot prvi zavzel za stalnice naše Planice, v njeno obrambo pred norveškimi ukrepi in pa za uvedbo smučarskega letenja. V Ljubljani priredi predavanje JZSS pod imenom »Preko zameženih gora in po deročih rekah«. Predavanje bo spremljalo okrog 150 diapozitivov.

Literarni večer v Kranju

Kranj, 16. novembra.

V sredo je imel Kranj značilni kulturni dogodek. Pripravilo ga je »Jugoslovensko akademsko društvo«, ki je za otvoritev letošnje sezone »Ljudske univerze« priredilo literarni večer. Nad 160 Kranjčanov je zasedlo parter gledališke dvorane v Narodnem domu in s velikim zanimanjem sledilo recitatorjem. Sicer so pa manjkali ljudje, ki se drugače čutijo dolžni slične prireditve posecati, vendar to na splošnem uspehu prireditve ni nič izpremenilo.

Pred pričetkom programa je imel društveni predsednik kratek nagovor. Povdaril je pomen Ljudske univerze ter obsojil napade, katere je Ljudska univerza lani doživela. Z zadovoljstvom je ugotovil, da je to močan dokaz samobitnosti in pomembnosti te organizacije, kajti kdor jo napada, ta jo priznava. Končno je iskreno pozdravil navzoče kot sodelavce pri ustvarjanju narodne kulture. Potem je predstavil navzoče gg. pisatelje: Juša Kozaka, Toneta Seliskarja, Mila Klopčiča in Branka Krefta. Pred in po odmoru so se po enkrat zvrstili vsi recitatorji in s primernim občutkom prednašali svoja dela. Še neobjavljena dela. Tako je recitiral g. Kreft čital dva odlomka iz drame: »Kmetič« in »Pustanje«, katero bo to sezono vprisrilo Nar. gledališče v Ljubljani. Žel je za svoje izvajanje spontan aplavz, kot tudi ostali trije. Program je skitajči g. Juš Kozak z doživljaji peva na kitaro g. Josipa v osončnatstvu, odlomkom iz »Masek«, ki kaže v prihodnosti številni »Ljublj. zvonca«. Vsega naša je izvala med publiko mnogo prisrčnega smeha in odobravanja.

Občinstvo je bilo tako vzorno disciplinirano, da je treba to še posebej priznati. Kontakt med odrom in poslušalci je bil izredno močan in popoln. Prireditelj je doživel uspeh na vsaj driti, za katerega čestitamo gg. pisateljem in akademskemu društvu. Opozorjamo že danes, da bo meseca decembra predaval g. recitator Kreft o češkem gledališču. To predavanje, katerega spremljajo skopične slike, je imelo v Ljubljani pretekli teden velik uspeh.

Jeseniški kovinarji v Nemčiji

Jesenice, 17. novembra

V nedeljo dopoldne, se je iz monakovskim brzim vlakom odpeljala skupina jeseniških kovinarjev na poučno potovanje v Nemčijo. Potovanje pod vodstvom uradnika KID, g. Antona Bernharda so se udeležili večina bivši in sedanja predstavniki nekaterih strokovnih organizacij. Potovali so preko Salzburga in Münchena v zapadni del Nemčije v Porenje. Poturje in Westfalijo, da si v odnošnih največjih revirjih Nemčije in Evrope ogledajo industrijske naprave ter način dela in metode v teh ogromnih jeklarinah in drugih industrijskih podjetjih, iz katerih dimnikov se vali dim, ki prinaša stotine tisoč delov in kruh.

Ekскурzije naših namestencev v druge industrijske države, zlasti v Nemčijo, so za našo železarsko industrijo velikega pomena. Pred vojno so imeli mladi jeseniški kovinarji odprta vrata v širni svet. Delali so v zgoraj naštetih, zapadnočeških in nemških industrijskih in rudarskih revirjih, odkoder so se po dolgih letih vračali kot možje polni izkušenj in praktičnega znanja nazaj v domače tovarne in rudnike. V tujini so se seznanili z novimi metodami dela, z novim načinom proizvodnje, pa tudi z zavestjo, da more industrija le z do potankosti izvedeno racionalizacijo dela in temeljito izrazbo časa vzdržati hudo konkurenco na svetovnih tržiščih.

Kdor od naših delavcev še ni bil v tujini, ta živi v prepričanju, da je izraba delovne sile v naših tovarnah že zdavnaj dosegla višek, kdor pa je bil v tujini, je najbrž drugačnega mnenja.

Naša industrija je za naše razmere velika in pomembna, toda ogromnim nemškim je klarnam in drugim tovarnam še dolgo ne bo došla. Ogromne nemške in ameriške jeklarne bruhačo dnevno na tisoče varogov železarskih izdelkov in strojev iz Sebe, ki bodo v doglednem času preplavili vsa svetovna trg, če jim industrija drugih držav ne bo mogla konkurirati. V drugih državah delajo tovarne večino na trak. Vse delo je preračunano na desetke sekunde in na minute, dnevna produkcija in kalkulacija sta izračunani vnaprej. Vse ta ogromni aparat kaže produkcijo, čas, cene in prodajo, kot kazalec na uri, s katerim se tekmovalcem na olimpijadi meri čas.

Prepričani smo, da bodo naši kovinarji iz Nemčije prinesli dobre vtise in da bodo dobili vpogled v njene življenjske prilike ter bogata izkustva, ki bodo v prid domači industriji in nam vsem.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 17. novembra: Kvadratura kroga.

Red A.

Sreda, 18. novembra: Na ledeni plošči. Red Sreda.

Cetrtek, 19. novembra: Florentinski elamnik. Red Cetrtek.

Petek, 20. novembra: ob 15. uri: Za narodov blagor. Dijaška predstava. Globoko.

znizane cene od 5 do 14 Din. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 17. novembra: Seviljski brivec. Premlerski abnoma.

Sreda, 18. novembra: Botra Smrt. Red B.

Cetrtek, 19. novembra: Zaprtlo.

Petek, 20. novembra: Hoffmannove pripovedke. Red A.

Iz Maribora

— Otvoritev slikarske razstave. V nedeljo dopoldne so se mariborski umetniki kluba »Brazda« z petdesetimi deli javno sli z veliko in pet vse zanimivo razstavo. Je to ljubljana prireditelj naših odličnih umetnikov, zato naj bo deležna razstava čim večjega odziva med ljubitelji kiparske in slikarske umetnosti. Razstavo je otvoril predsednik Umetniškega kluba g. dr. Ivo Šorli z lepim nagovorom, nakar sta spregovorila še pisatelj g. Radivoj Rehner in imenu »Brazda« in g. Gojmir Koz v imenu ljubljanskih likovnih umetnikov. Na razstavi so zastopani s svojimi deli Karel Jirak, Ivan Kos, Zoran Mušič, Rajko Slapnik, Ante Trstenjak kot slikarji in Vladimir Stoviček kot kipar.

— Gledališče. Drevo bo gostoval v mariborskem gledališču g. Milan Skrbinek. ki je eden najboljših slovenskih karakternih igralcev. Odlični gost nastopi v vlogi cinističnega doktorja Morella v Laverjevji drami »Prva legija«. S tem bo Milan Skrbinek prinesel 25letnico umetniškega delovanja tudi v mariborskem gledališču, kjer je svoj čas deloval dve sezoni.

— Proslava poljskega narodnega praznika. V soboto se je vršila v dvorani Ljudske univerze lepa proslava poljskega narodnega praznika. Proslavo je priredilo dijašvo klasične gimnazije pod okriljem Ferijalnega saveza. Svečanost je otvoril sedmošolec Kotnik z lepo zasnovanim govorom in orisal razvoj poljske republike do današnjih dni. Osmošolec Dornik je v stvarnem izjavljanju podčrtal velično poljskega pripovedništva, nakar je g. prof. Sedivy orisal zgodovino Poljske. Predavanje so tolažile številne skopične slike. Prireditelj našega dijaštva je nad vse lepo uspešno in pokazala ljubezen mladine do bratske Poljske.

— Maline v pozni jeseni. Letos je priroda zelo muhasta. Poročali smo že, da se je v magdalenem predmestju na nekem vrtu razgledal španski bezeg, sedaj pa smo domači da so na vrtu katic Erbenkove v Laznici pri Limbušu pravkar dozorele maline. Grmič je letos že kešič obrodil.

— V vodnjak je skočila. Včeraj dopoldne je pri Sv. Jurju ob Pečnici skočila v samorodnem namenu v vodnjak 42letna posestnica Alojzija Stefelčeva in utonila. Vzrok samomora ni znan.

— Poškodban podlegla. Pred dnevi se je ob priliki neke kulturne neuredbe hudo poškodovala 61letna Jožeta Vičević iz Sp. Radvanja. Peljala je v se s sinom na kolese. Na Aleksandrovi cesti sta oba padla in mati je nezavestna obšla. Včeraj je nesrečnica v bolnici podlegla poškodbam.

Kratek sportni pregled

Ljubljana, 17. novembra

Nedeljsko kolo državnega prvenstva je znatno premenilo vrtni red v tabeli. Največje presenečenje je bilo v Zagrebu, kjer sta se srečala prvi in zadnji. Kakor ob takih prilikah še mnogokrat, je zmagal zadnji in celo z veliko razliko 5:1. Concordia si je s tem pridobila 2 prvi točki, a ostane še vedno rep v tabeli. Bolj usoden je bil rezultat za sarajevsko Slavijo, kajti izgubila je vodstvo v tabeli. Ljubljana se v zadnjih tekmah bori zelo nesrečno. Doživela je že tretji zaporedni poraz in bo kmalu zdrknula na konec tabele. Tokrat jo je v Beogradu premagal Bask z razmeroma visokim rezultatom 1:4. Baskovci so po točkah dohiti Sarajevčane in so se zaradi boljše razlike govorilo postavili na prvo mesto. Tudi Hajduk je napravil krepak korak navzgor, je sicer z velikim trudom premagal oslejško Slavijo 4:2, priporjeni točki sta mu pa zaostostovali, da se je pomaknil na tretje mesto.

Stanje prvenstva je trenutno naslednje: Bask 10 točk, razlika golov 16:10, Slavija S. 10 (17:12), Hajduk S. (12:9), Gradjanski 7 (13:4), BSK 7 (13:6), Ljubljana 6 (6:9), Jugoslavija 4 (9:8), Hašk 4 (5:11), Slavija O. 4 (8:19), Concordia 2 (6:18).

V domačem podseznavnem prvenstvu je ljubljanska skupina izbrala ugodno vreme in je odigrala že dve kolj pomladanskega prvenstva. Hermes je porazil Amaterja 2:1, ostali tekmi sta bili neodločeni in sicer Korotan-Reka 3:3 in Olimp-Slovan 4:4.

Od prijateljskih tekem je omeniti znano varazinske Slavije v Mariboru nad Železnikarjem s 4:2 in beograjske Jugoslavije v Novem Sadu nad Voivodino 5:0.

V inozemstvu so bile tri pomembnejše tekme. BSK je odigral svojo zadnjo tekmo

na francoski turneji. Načrtili je v Marseilu kot reprezentanca Beograda proti reprezentanci južno francoskih klubov in zmagal zasluzeno s 5:4. Manj srečno so bili Mačkarji. V pariškem srečanju mednarodnih enajsterice je Pariz premagal Budimpešto z 2:1. Središče zanimanja pa je bilo obrameno na olimpijski stadion v Berlinu, kjer je 105.000 gledalcev prisostvovalo tekmi med Nemčijo in Italijo. Italija je že v 4. minuti dosegla vodstvo, nato pa so Nemci do odmore dvakrat potresli nasprotno mrežo. V drugem polčasu je Italija popolnoma prevladovala in izenačila, tako da je bil končni rezultat 2:2.

Gradjanski je kljub porazu Angležem zelo ugajal. Takoj se se naša predstavniki raznih profesionalnih klubov, ki so hoteli Gradjanskemu odkupiti razne igrače za na ravnost bajne vsote, Tako so nudili za vratarja Urha 8000 funtov (1.900.000 Din), za branilca Hügla in napadalca Kokočevića po 6000 (1.500.000), za Beloševića 5000 (1.200.000) za Tomaševića in Šurdonjo pa po 4000 funtov (1.000.000 Din). Ni še znano, ali je Gradjanski pristal na mamiljeve ponudbe, vse kakor pa vseh ne bi mogel sprejeti, kajti Belošević, Tomašević in Šurdonja niso člani Gradjanskega.

Nedeljsko »Vremec« je priobčilo interview svojega ljubljanskega dopisnika z večkratnim državnim prvakom Šramlom glede planiške skakalnice. Šramel je izjavil, da je po njegovem mišljenju uvedba smučskih poletov v stvari le sprememba izraza, a ne načina skakanja. Pripravljen je, da FIS ne bo osvojila predloga USP in bo vsak udeleženec planiških tekem izključen od vseh ostalih, znatno privlačnejših in koristnejših smučarskih tekmovalj. Pripravljen je, da bi bil predlog Planice za najmanj 20 let preuranjen.

Pevski koncert v Zagorju

Zagorje, 16. novembra

V nedeljo zvečer je priredil pevski zbor »Zarja« iz Trbovelj ob svoji petletnici v dvorani Sokolskega doma koncert. V zboru so večino ruderji in nameščenci TPD in vodi ga z veliko požrtvovalnostjo g. Rudi Dolničar. Kulturno življenje je tudi pri nas zelo opesalo in h kulturnim prireditvam, kolikor jih še imamo, je treba vabiti ljudi s kričajočo reklamo, če hoče prireditelj kriti vsaj režijo. Konec je zupanja, izginilo je tovarištvo, vse je mlačno, brezbržno in apatično. Ljudje se ne zavedajo več, da ne more biti blagostanja poedincev, če ni blagostanja skupnosti.

Manjkajo ljudje z ljubo voljo in vero do dela. Razbijamo se v stranke in stranciče, obdajamo prijatelje iz lastnih vrst in se vedno bolj oddaljujemo od vsega, kar bi nas moralo povezati v močno skupnost. Sebičnost se šepiri med nami, na žrtve ni skoraj nihče več pripravljen, vedno manj je idealistov, nihče več se neče žrtvovati za druge.

Na koncertu se je moralo zbrati vsaj 200 ljudi, če ne več iz kulturne in bratske dolžnosti. Bolelo je nas, da smo tačo globoko padli, a pomagati se ne da več. Gostom pa naj bo v tolažbo, da so s svojjo pesmijo dokazali življenjsko vrednost, ki jim bo ugledala pot do splošnih in osebnih uspehov. Borbeni, samozavestni in vse nevednosti prezirajoči so prinesli k nam žarek, iz katerega sije upanje, da vendarle ni še povsod vse popopano. Za lepo pesem in to zavest naj sprejmejo iskreno zahvalo v imenu navzočih in iz groba naše rajne kulture.

Učiteljsko zborovanje

Ljutomer, 16. novembra

V soboto je bilo v Gornji Radgoni dobro obiskano zborovanje učiteljskega društva za ljutomerski srez. Na dnevnem redu so bila aktualna vprašanja učiteljskega stanu ter volitev nove uprave in referentov. Zborovanje je vodil predsednik društva šolski upravitelj iz Radgone g. Mavrič. Po predčitanju kandidatne liste je predsednik v svojem poročilu omenjal, da je učiteljsvo leta 1926 sprejelo deklaracijo v Celju ter se s tem izreklo, da se ne bo naslanjalo na nobeno politično stranko. Tega svojega sklepa se tudi strogo drži. Učiteljska organizacija se stalno bori za dobrobit svojega članstva. Zborovalci so se spomnili težko prizadetega tovariša Zuberla, ki je izgubil svojega sina majorja Frančka.

Sledilo je obširno poročilo o banovinski skupščini in delu banovinske sekcije. V podporni fond za odpuščeno učiteljsvo bo prispeval vsak član mesečno po 3 Din. O glavni skupščini v Novem Sadu je poročal g. Mikl. Končno je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

1. Učiteljsvo ljutomerskega sreza odobrava delo glavne skupščine v Novem Sadu. Sekciji in centrali JUJ kliče naj odločno vztrajata na svoji dosedanjti poti in se borita za učiteljsko neodvisnost.

2. Učiteljsvo ljutomerskega sreza prosi sekcijo naj skrbno pazi na premetivne in opozarjale merodajne činitelje na vse premetivne, ki bi bile v škodo prosvete, šole in učiteljev.

3. Učiteljsvo ljutomerskega sreza ve, da se sekcija in združjenje borita za našo stalnost, vendar ju prosi naj se prizadevanje stopnjuje tem bolj, ker je le s stalnostjo zagotovljen delen uspeh.

4. Učiteljsvo ljutomerskega sreza pošlji za obnega zbora prišlečne pozdrave g. Dimniku, ki mu izreka svojo zaupnico in obljubi za njim kompaktno in solidarno sodelovanje.

Sledila so poročila o delovanju društva v preteklem letu. Delovanje je bilo zelo živahno. Odboru je bila soglasno izrečena zahvalnica s pohvalo. Prav tako soglasno je bila izvoljena edina kandidatna lista z nosilcem g. Mavričem. V odobrn so naji najboljši in najmarljivši učitelji, med njimi gg. Mikl, Turko, Stopar, Ovetko, Kozar, Čeh, Zel, Horvatič itd.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 17. novembra katoličani: Gregorij.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Škrjanček poje, žvrgoli.
Kino Ideal: Oko Sokolovo.
Kino Sloga: Metropolitien.
Kino Union: Beli pekeli Piz Paži.
Kino Moste: Gospoda Golovjevi.
Kino Kodeljevo: Vražji dečko.

Volinski koncerti: francoskega violonista Roberta Soetensna ob 20. v mali Filharmonistični dvorani.

Prirodoslovno društvo: predavanje univ. prof. dr. Krala: »Estetika moštih zgradb« ob 20. v Delavski zbornici.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkozov dól. Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz Ptuja

— Izložbena razstava, ki so jo priredili ptujski trgovski sodrujniki od 15. do 16. t. m. je dosegla lep uspeh. Razstava se je vršila v restavracijski sobi Društvenega doma in je škoda, da se za tako res okusno razstavo ni preskrbelo večjega prostora, da bi prišle tako izložbe bolj do izraza. Razstavljeno so bili predmeti iz speerijske tekstilne, steklarke, modne in papirne stroke. Razen tega je razstavila tudi trvdka Hintze šampanske izdelke. Ocenjevalna komisija je prisodila prvo nagrado trvdki F. C. Schwab. Trgovskim sodrujnikom na tako lepi razstavi čestitamo. Ptuj sam pa bo s tem veliko pridobil, ker bodo odslej trgovske izložbe okusno aranžirane.

— Gostovanje mariborskega »Narodnega gledališča« s Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, je vzbudilo v Ptuj veliko zanimanje. Predstava, ki je bila v petek, je bila zelo dobro obiskana in je bilo gledališče do zadnjega kotička zasedeno. Igralci so želi obilo priznanja. Igra je bila dobro podana in tudi scenerija zelo okusna, kolikor se pač da to storiti na našem odru. Ze prva predstava je pokazala, kako zelo Ptuj pogreša gledališča. Upajamo, da nas bodo Mariborčani pogostje obiskovali.

— Martinovo nedeljo, ki je bila sama po sebi zelo pusta, zavita v meglo in dež, smo vseeno veselo praznovali na domačih zabavah. Gostilne so bile polne, ker je hotel vsak svoj kos od »Martinove potke«. Drugič je pa nedelja v mestu mirno goslela, na deželi pa seveda ni šlo brez obilnejega pretepa, nekje pri Sv. Lovrencu v Sl. gor., pa so celo nekoga zaklali.

Z Jesenic

— Delo in zaščita žene je bil naslov predavanju, ki se je vršilo v sredo v Sokolskem domu ob lepi udelež

DNEVNE VESTI

— Dohodki našega tujkega prometa. V nedeljo je bila v špitiški trgovski zbornici turistična konferenca, ki sta ji prisostvovala tudi ravnatelj Zveze za tujski promet v Ljubljani dr. Ciril Žižek in zastopnik banke uprave dr. Janko Sotler. Na dnevnem redu je bilo vprašanje financiranja našega turizma. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki se v nji ugotavlja, da današnji tujski promet našemu narodnemu gospodarstvu po uradnih podatkih blizu ene milijarde letno in da nudi, kakor nobena druga gospodarska panoga možnost uspešnega nadaljnjega razvoja. Zato naj merodajni krogi posvetijo turizmu ono pozornost, ki jo je kot izredno važna gospodarska panoga v polni meri zaslužila.

— Razvoj naše civilne aviacije. Zadnja leta se naša civilna aviacija lepo razvija. Ob koncu januarja 1937 poteče dosedanja pogodba med državo in družbo za zračni promet. Vodijo se že pogajanja za novo pogodbo, ki mora biti modernjša. Doslej je dobila družba za zračni promet od države letno podporo okrog 6,5 milijona Din. ki jo bo treba zvišati vsaj na 12.000.000, ker potrebujemo nova večja in hitrejša letala pa tudi več novih zračnih zvez. Na merodajnem mestu je baje že sklenjeno, da se bo podpora našemu civilnemu zračnemu prometu povečala.

— Carinski dohodki od 1. do 10. novembra so znašali 23.030.601 Din ali 2.500.779 Din oziroma 9,53% več nego lani v istem času. Od aprila do novembra so vrh carinski dohodki 470.105.040 Din ali 26.292.789 Din oz. 5,92% več nego lani.

— Osnutek zakona o pooblaščenih inženjerskih. Minister javnih del je poslal ministrskemu svetu osnutek zakona o pooblaščenih inženjerskih. Cim ga prouči in odobri ministrski svet pred osnutek pred Narodno skupščino.

— Pojasnilo banske uprave. Banska uprava je nam poslala v objavo naslednje pojasnilo: V številki 242 »Slovenskega Naroda« z dne 22. 10. 1936 je bila priobčena notica iz Semiča pod naslovom »čudno postopanje sreskega načelnika«, v kateri je bilo omenjeno, da je sreski kmetijski referent v Črnomlju za 19. 10. napovedal poskušajo letošnjega vinskega pridelka in jo je v nedeljo nenadoma odpovedal. V notici se je razen tega še pripominjalo, da so bili Semičani v zadnjem času že večkrat tako potegnjeni, in je vsa stvar opisana tako, da izgleda kakor da je tega kriv sreski kmetijski referent. V resnici pa je bil sreski referent naprosen po Zvezi združenj gostinčarskih obrti dravske banovine v Ljubljani, da organizira pokušajo letošnjih mostov v vinorodnih krajih, ki bi se je udeležili gostinčarji dravske banovine. Omenjena zveza je nameravala radi pokušaje organizirati večje avtobusne izlete v dotične kraje. Gleda na prošnjo omenjene zveze. Združeni gostinčarskih obrti je kmetijski referent v Črnomlju pripravil predmetno pokušajo, ki bi se morala vršiti v Semiču in Metliki. Zveza pa je tri dni pred pokušajo brzojavno obvestila sresko načelnika, da gostinčarskega izleta ne bo. Glede na to je bilo sresko načelniku prisiljeno razstaviti in pokušajo mostov odpovedati. Kakor je iz prednjega razvidno, krivda na odpovedi pokušaje ne zadene sreskega kmetijskega referenta.

— Suev v Bosni. Včeraj zjutraj je začelo po bosanskih planinah snežiti in tudi Sarajevo je sneg pobelil.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo megleno, hladno in spremenljivo vreme. Včeraj je deževalo v Sarajevu, Zagrebu, Beogradu in Skoplju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13, v Skoplju 12, v Mariboru in Zagrebu 10, v Ljubljani 9,8, v Beogradu 9, v Sarajevu 8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,5 mm temperatura je znašala 1,6.

— Obstrajen v gozdu. 73-letni gozdni delavec Franc Pečnik iz okolice Slovenjgradca je postal te dni žrtev neprevide. Na lovca, menda nekega gosпода iz trga. Moč je delal v gozdu, ko je nenakrat počila puška in je začutil Pečnik hude bolečine v vratu. Lovca ga je zamenjal za divjačino ter mu nogal šibre v hrbet. Pečnik se je nekaj dni zdravil doma, končno je pa moral v ljubljansko bolnico, dočim se proti kratkovidnemu lovcu vodi preiskava.

— Nevarna »trgovca«. Varnostne oblasti iščejo že nekaj dni 32 letnega Salika Sinanovića in njegovega tovariša 29 letnega Jova Ivanovića, ki sta prišla pred dnevi v Mozirje, kjer sta se izdajala za trgovca s preproganji. Nastanila sta se v gostilni Antona Majerholda. Privoščila sta si razne dobrote ponoči sta pa izginila. Popreje sta pa vdrila v spalnico Antona Skerbeca, ki sta i odnesla zapusteno uro, zapustnico, nekaj gotovine ter ključ od spalnice.

— Nepoštena služkinja. Od svojega gospodarja Karola Biška v Kamniku je neznan kam odšla 19 letna služkinja Marija H. doma s Koroskega. Pred odhodom je ukradla iz omare nov ženski plašč, modro voleno obleko, zelenkasto krilo, pleteno jopico, rjav kovec in iz hranilnika nekaj gotovine. Skupna škoda znaša 1900 Din. Marijo H. ki nosi najbrž ukradeno obleko, zasledujejo orožniki.

— Konjski tatovi na delu. V vasi Zakraj v bloški občini so prišli te dni na večer štirje neznanici, ki so tam prenočili. Med pogovorom z domačini so zatrjevali, da so italijanski državljani, in vedeli so povedati kopo novic. Žal se je kasneje izkazalo, da so bili navadni konjski tatovi. Ponoči so se namreč splazili v hlev posestnika Rafela Zakrajnika ter mu odpeljali kobilu in konje v vrednosti nad 7000 Din. Tujce je vzela noč, vendar so bila poizvedovanja za njimi uspešna in je orožništvo že ugotovilo imena dveh tatov. Bila sta to 26 letni Janez Tomšič iz Šembijske pri Reki ter Josip Križ, iz Bukovice. Imeni drugih dveh še nista ugotovljeni, vendar pa najbrž tudi ona dva ne bosta usla zaslužni kazni.

— Samomor ruskega emigranta. Včeraj si je v Beogradu končal življenje ruski emigrant Sergej Banković, uradnik Narodne banke. Skočil je iz tretjega nadstropja na hodnik in obelazil mrtve. Njegovi starši so bili srbske narodnosti. Banković je že več let bežal in najbrž je bil to vzrok njegovega obupa.

— V smrt zaradi nesrečne ljubezni. Včeraj zjutraj se je obesila v Zagrebu 20letna Dragica Sopč. V smrti je bila zaradi nesrečne ljubezni. Zaljubljenica je bila v nekega mizarja, ki ji je obljubljala, da jo bo vzela. Ko se je je naveličal pa jo je zapustil in si izbral drugo.

— Svetovni pustolovec pred dubrovniškim sodiščem. Včeraj se je prišla pred okroglim sodiščem v Dubrovniku zanimiva obravnavna proti svetovnemu pustolovcu Jose Bernardu, ki je pred dvema letoma osleparil botanika prof. Francija iz Grada za 300.000 kron. Dogovoril se je z njim, da bo sta ustanovila trgovsko kravat in čim je dobil od profesorja denar je je popihal v izozemstvo. Arretiral to ga končno na Dunaju in ga poslal v Dubrovnik, odkoder je po begnil v Albanijo. Albanske oblasti so ga »zročile našim. Osleparil je pa tudi neko Anglikinjo. Za obravnavo proti njemu vlada v Dubrovniku veliko zanimanje.

— Samomor v polješkem zaporu. V policijskem zaporu v Bački Bregih se je obesil 36letni brezposelni delavec Ivan Bartul. V smrti je šel iz strahu pred kaznjem. Hotel je namreč vložiti v stanovanje bogatega posestnika Male Radića in mu ukrasti 200.000 Din, pa so ga zasačili.

Iz Ljubljane

—lj Največji bencinski tank v Ljubljani polagajo na ležišče. Te dni se nudi Ljubljancem zopet mala senzacija in sicer pred Kreditno banko, kjer so delavci pravkar zbetonirali ležišče za največji bencinski tank v Ljubljani. Ta železna »zverina« zdaj se sloni na odru nad jamo, odkoder jo bodo spustili po diferencialnem skripčevju na ležišče. Tank je dolg 3,9 m in vna obliko valja. Poleg je še manjši tank, ki je pa tudi precej velik, saj je dolg 3,10 m. Veliki tank ima prostornost za 10.300 litrov bencina, manjši pa za 5.100 litrov. Večji bo predeljen na dva dela: v enem delu bo čisti bencin, v drugem pa mešan z alkoholom. V manjšem tanku bo surovo ali plinsko olje (nafta). Bencin bo prodajala znan-

trdka Gorec. Podjetje je zaprosilo na gradbenem uradu, da bi smelo postaviti malo, lično skladišče (načrt je napravil arhitekt) ob bencinski črpalki, da bi avtomobilistu ne bilo treba stopiti ob svaem vremenu na prosto. Vendar pa ni dobilo dovoljenja. Takšne strehe so postavljene v drugih mestih ob bencinskih črpalkah in menda bodo kdaj dovoljene tudi pri nas.

—lj Lepa počitnica mojstra Mateja Hubada. Sreči so priredili pevski zbori v počastitev mojstra Hubada ob njegovi 70letnici v veliki Filharmonični dvorani pevski koncert. Koncert je otvoril na lepo okrašenem odru s kipom mojstra Hubada v pesniško navdušenem govoru p. Prunk, potem pa je izpregovoril slavljeno tople besede njegov nekdanji učenec g. Ivo Peruzzi. Občinstvo je bilo glede na slavnostno priliko zelo veliko. Slavljenci so počastili tudi ban dr. Nahtela, predsednik mesne občine g. dr. Adlešič s soprogom, zaslužni pravkar duhovništva, vojske, Pevske zveze itd. Poročilo našega glasbenega recenzenta o koncertu prihodnje hitri.

—lj Akcija za skupno božičnico. V Ljubljani je mnogo revščine zlasti skrite. Da bi revšem olajšala gorje vsaj za božične praznike namerava tudi letos prirediti mestna občina božičnico. V magistratni posvetovalnici se zbota jutri zastopniki karitativnih društev, da se dogovore o skupni božičnici. Prejšnja leta so prirejale božičnice posamezne organizacije, v bodoče pa naj bi se prirejale skupna božičnica, da bo lažja kontrola in da ne bodo obdarovane posamezne družine po večkrat, druge pa pozabljene.

—lj Lep film o sadjarstvu bomo videli danes ob 18. v kinu »Sloga«. Sadjarstvo in vrtnarstvo društvo vabi svoje člane iz Ljubljane in okoliških podružnic, naj si ogledajo ta zanimivi in poučni film, ki bo gotovo privabil tudi mnogo občinstva, saj je sadjarstvo važna panoga našega gospodarstva. Vstop je prost.

—lj Davica in škrlatinka se v zadnjih tednih zopet pojavljata v nekoliko večjem številu, bolnišnice je prenapeljena, mestni fizikat je preobremenjen z raz ugotavljanjem stanovanj in šol. Na žalost se ugotavlja, da mnogi starši obolelost otroka oblasti enostavno zataje ter kljub sumu o nalezljivosti obolenja ne pokličejo zdravnika. Bolezen zataje predvsem zaradi tega, da bratje in sestre obolelega nemoteno posejajo šolo, da ni proglašena nad njimi kontumacija, in da oče lahko hodi v službo. Ne zavedajo se, da s tem postopanjem ogrožajo zdravje in življenje sošolcev in otrok onih, ki so z očetom vred zaposleni v istem uradu ali delavci in s tem brezvestno šodujejo sočlanom. Taka brezobzirnost je vredna najstrožje gaje in bo oblast v nadalje vse krivice upravičeno predala kazenskemu postopku. Zakon o zatiranju nalezljivih bolezni predvideva za prestopke denarno kazen do 5 tisoč Din oziroma zapor. Mestni fizikat a'elira na javnost, naj ga podpira pri zatiranju nalezljivih bolezni, na starše pa, da kličejo k vsakemu sumljivemu primeru angine, ki more biti prvi znak škrlatinke oziroma davice, svojega zdravnika, ki prijavi ta o' vsako nalezljivo bolebo, in prostojni zdravstveni oblasti, da odredi nepotrebne ukrepe za sprečeneje nadaljnjega širjenja bolezni.

—lj Violinski koncert bo drevi ob 20. uri v mali Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu. Izvaja ga francoski violinist Robert Soetens ob spremljevanju pianista Pavla Sivka. Na sporedu so naslednja dela: Leclair, Chausson: Poeme, Debussy: Sonata, Saint-Saens: Havanaise in Revel: Berceuse ter Tzigane. Odlični francoski violinist, ki je ob prvem svojem nastopu na našem koncertnem odru naravnost fasciniral občinstvo, nam bo nudil prvovrstni umetniški užitek. Sedeži od 10 do 20 Din, stojnja po 7 in 5 Din so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

—lj Poškodbam je podlegel. V splošni bolnici je smotil umrl elektromonter KID na Jesenihah Franc Noč. Pred dnevi je bil zaposlen pri popraviljanju elektrovdra, kjer pa se je podiral nanj električni drog. Prizadejal mu je hude notranje poškodbe in so pomislečenca prepeljali v bolnico. Njegovo stanje se je včeraj po transfuziji krvi nenadoma poslabšalo in je kmalu izdihnil.

—lj Če meščan preveč zaupa kmetu. Tradicionalna kmečke poštenosti ni več. Čeprav s tem ni rečeno, da meščani ni več poštenjakov. Reči je treba le, da je med kmeti tudi že mnogo nepoštenih ljudi, saj pač razmere ustvarjajo človeka. O tem so se prepričali že nekateri meščani na našem trgu za kurivo. Posebno drago je plačal ne i meščan svojo preveliko zaupljivost. Kupil je velik voz drv in jih

plačal naprej. Doma je čakal na voz drv v prijetni zavesti, da se je rešil ene najtežjih stvari pred zimo, kako preskrbeti se s kurivom. Toda stvari je bil rešen le na videz, kajti voznik s drvni ni bilo več od nikoder. Vse popoldne je nestrno čakal, končno pa ni mogel več dvomiti, da ga je kmet nasamikal in da je drva prodal še enkrat.

—lj Cement ga je podenl. V skladišču na stavbi Delavskega doma na Elsiwei-novi cesti se je davi pripetila težja nesreča. 29-letni delavec Alojzij Habjan z Jezice je bil zaposlen pri prekladanju cementa v vrečah. Po ne previdnosti pa so se vreče nenakrat nagmile in Habjana podale. Nesrečen je obelazil z zlomljeno levo nogo in nalomljeno kostjo v boku. Povrh tega je dobil še poškodbe na glavi, najbrž pa tudi notranje poškodbe. Habjana so z reševalnim avtom odpeljali v bolnico.

Iz Kranja

— Vážna petdesetletnica. Za drugimi je prejšnji četrtlet praznovale glasno vabil v lasnosti predsednika občinske uprave mesta Kranj ali po Gorenjočupana, dirigent Zadrúne gospodarske banke g. Karol Česenj, 50-letnico svojega rojstva in 60-dnevno imenovanja začasnega upravitelja občine Kranj. Ob tej priliki so priredili on in njegovi prijatelji prijeten zabavni, večer, na katerega so vabili s posebnimi vabili. Da bi va ta veliki praznik ne ostal brez zabave, so si gospodje privoščili zopet g. Cirila Pirca, ki je bil odstavljen in obdolžen nečestitih dejanj in mu tudi poslali povabilo pod naslovom »bivši župan«. V bojazni, da ne bi kdo dvomil v pošten namen tega povabila, so našli v obliki čestitice gospoda vernega tolača, ki je kolportiral pokljatave kot posebno posrečen »vice«. Čestitkam, ki jih je gospod dirigent morda prejel, se pridružujemo. Želimo mu še mnogo zaslužnih dni v vodstvu občine, želimo pa tudi, da bi se mu vsi »vice« tako »posrečili« kakor se mu je ta.

— Farizejski »Gorenjec« se razburja nad ugotovitvami, ki jih je baje napravil začasní pevevovja na kranjski gimnaziji, prav nič pa se ne boji pohujšanja, ki ga je napravil sam, ker vendar ne bo trdil, da »Gorenjec« ni v dobrih katoliških hišah, kjer se gotovo zabavajo z njim tudi otroci.

— Sokolski članski sestanek bo jutri, v sredo ob 20. uri, v predavalnici v Narodnem domu. Vabimo brate in sestre, da se setanka polnoštevilno udeležijo. Zdravo!

— Dvorna čakalnica, ki jo grade ob sedanjem kolodvorskem poslopiju, bo kmalu dovršena. V kleti bo dvorana, v pritličju čakalnica, v prvem nadstropju pa stanovanje. Poslopije je s tem dobilo lep simetričen prizidek. Med novo čakalnico in skladiščem nahajajoč se vrtiček bodo zopet uredili. Barake oziroma dvoravnice pred vhodom v poslopije bodo podrti, kar bo prostoru pred kolodvorom le v kras. Vzdržlj vsa postajnega poslopija delajo sedaj nad en meter širok asfaltni hodnik in popravljajo cesto, za katero pravijo, da bo drugo leto od

železniških tirov poleg Zabretovega skladišča pa do postajnega poslopija tlakovana s kockami. Prav je, da se tudi kolodvor in njegova okolica nekoliko renovirata.

— Most čez Kokro med Primskovim in Rupo je sedaj dovršen. Dobil je tri nove betonske podstavke, zgornji del pa je širši kot prej in ves iz hrastovih tramov, čez katere so položene hrastove deske. Tako dobrega in močnega mostu na tem mestu doslej še ni bilo. Zgrajila ga je primskovska občina, ce bo prišlo do komasacije, bo pa padla skrb za vzdrževanje na kranjsko občino. Novi most je bil jako potreben, ker je bil star in slabem stanju.

— Zopet napad na avto. Oni dan smo poročali, kako je bil pri Laborah napaden gasilski avto, v soboto zvečer je bil pa napaden avtoizvozeček Kreško v gastejskem klanec. Pred njegov avto je skočil neznanec, da je moral Kreško ustaviti in ga zapoditi s ceste. Komaj je pa pognal avto naprej je neznanec vrzel za njim kamen in mu razbil 250 Din vredno zračno šipo. Občasti bodo morale poskrbeti, da bodo avtomobilisti pred takimi divljaki varni.

Iz Ljutomera

— Pozor invalidi. Krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Ljutomeru sporoča, da bo v nedeljo 22. t. m. popisovanje vseh članov in članic, kakor tudi mečlanov, radi zamenjave članskih knjižic z novimi in vodenja statistike. Da se pomore vsem vojnim sirotam do zaslužnih pravic, se vabijo vsi, da se tega vpisovanja udeležijo, ker gre za lastne interese. Vsak naj prinese tudi s seboj 4 Din ali pa doprinosno sliko.

— Vodnikove knjige so prišle in jih naj člani čim prej dvignejo, obenem pa lahko plačajo članarino za prihodnje leto.

— Divji lovci ujet. Križevski lovski družbi se je posrečilo, da je v svojih revirjih zasačila divjega lovca in to v trenutku, ko se je bavil s fazanom. Krivec je bil prijet in izročen orožnikom, nakar bo prejel primerno plačilo za svoj posel, kar bo menda tudi vplivalo na vse še neprijete divje lovce, ki jih je zadnje čase vedno več.

— Novi grobovi. Smrt nam je v zadnjem času pobrala nekaj starih in mladih. V Radgoni je umrl v lepi moški dobi 40 let ključavničarski mojster g. Matija Vrtnjak na posledične vojne. Pokojni je bil brat primarija soboške bolnice g. dr. Alojzija Vrtnjaka. Zaljubljen naš sožalec. V Ljutomeru je umrl Berič Ivan, občinski delavec, ki ga je zadela kap. Umrl je tudi znani ljutomerski čevljarjski mojster Ivan Filipič, ki je dosegel lepo starost in se je do zadnjega počutil precej čilega, le da ga je zapustil vid. V Razkrižju je pa umrla ga. Jožefa Trstenjak, rojena Kosi, mati slovenskega slikarja v Pragi g. Antona Trstenjaka.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ZAHVALA

Vsem tistim, ki so nam ob bridki izgubi našega dobrega soproga in očeta, gospoda

FRANA JEZERŠKA
RAVNATELJA NARODNE TISKARNE D. D.

izrekli svoje sožalje in nam z udeležbo pri pogrebu ter poklonjenimi venci lajšali bol, iskrena hvala!

Posebno zahvalo izrekamo oč. duhovščini, upravnemu odboru Narodne tiskarne, njenemu osebju, osebju uredništva in uprave »Jutra« in »Slovenskega Naroda« ter pokojnikovim stanovskim tovarišem. Enako zahvalo izrekamo združenim pevcem Šentjakobkega pevskega društva in Save.

V LJUBLJANI, dne 18. novembra 1936.

ZALUJOČA RODBINA.

MALI OGLASI

Beseda 50 para. davek Din 3.—, beseda 1 Din. davek 3 Din preklici

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek 8 Din Najmanjši znesek 8 Din

KUŠEJE

Beseda 50 par. davek 8 Din Najmanjši znesek 8 Din

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek 8 Din Najmanjši znesek 8 Din

NATAKARICO

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA

KNAPLJEVA 3

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

2006

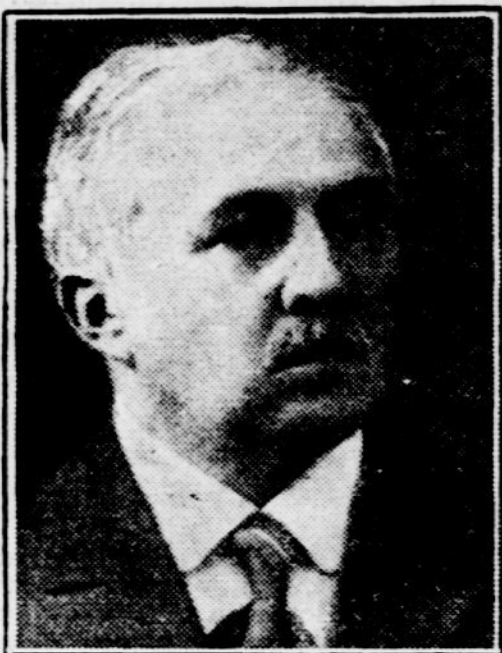
Dr. K. Ozwald:

Zakaj je prišlo do nezadovoljnosti? srednjo šolo

Predavanje „Pedagoškega društva“

Ljubljana, 17. novembra. Sredi je imelo »Ped. društvo« v minariskem inštitutu na univerzi prvo svoje predavanje letošnje sezone. O silno aktualnem problemu srednje šole je predaval univ. prof. dr. Karel Ozwald. Skušal je prikazati zgodovinske sinice, ki so »treblikovale« srednjo šolo, da bi lažje razumeli vzroke njene krize in da bi se približali vprašanju, kako to krizo rešiti.

Reformnih načrtov za reorganizacijo srednje šole dandanes kar mrgoli. Človek bi mislil, da je treba le zagrabiti in nekoliko dobre volje, pa bo zadeva rešena v zadovoljstvo vseh. Zato je prišlo kakor mrzla prha, ko smo začutili s kakšno globoko resnostjo in s kakšno zavestjo odgovornosti govoriti o problemu strokovnjaki, ki nam je pokazal kako daleč smo se od končne rešitve.

Zopet se je izkazalo, kako nam lahko zgodovina »magistra vitae«, marsikaj razjani. Prva ni gimnazija, se vleče od 2. stol. pr. Kr. od preloma starorimske patriarhalne kulture z dobo, ko dobiva družba stanovski in razredni značaj. Sveža doba vstopa se je takrat »modernizirala« na znanstveni podlagi, a kulturne dobrine so pozvali od starejšega grškega kulturnega kroga.

Drugo stopnjo zasledujemo v dobi renesance, ko se začne obratovati zapadni človek v novo smer k tostranskemu življenju. Humanizem, človečanska orijentacija vsega življenja je glavni znak takratne dobe in ravno zato pride duh antike zopet do velja-

ve in vse evropsko šolstvo se z njim prepoji. Vendar ostane renesančna šola »Gehlehrtenschule« in vodilno vlogo ima znanje ter poučevanje jezika.

Preobrat prinese šele doba »novega humanizma« sredi 18. stol., ko se je zasnova tip klasične gimnazije. Smoter vzgoje sedaj ni več učenjak, ampak »izobraževanec«. Vzgojanje ima v mislih osebnostno jedro človeka, ki naj bi imel in našel samega sebe. Zaupanje človeka do samega sebe naj pride do veljave. Izobraževanje ni pridobilo s tem, da se natrpa s znanjem, ampak pridobilo si jo le v lastnim prizadevanjem.

Pradavatelj se naslanja na izvajanja Sergiusa Hessena, ki je po nalogu angleške vlade napisal spomenico o razvoju srednje šole: »Über Ursprung und Schicksal der europäischen Schulbildung«. Ideal novega humanizma je šolati vse sile jaza. Jaz je center vzgoje a ne kot poedinec, ampak v živem stiku s svetom kulture in z življenjem. Ne zadostujejo pa končne tvorbe kulture. Človek se izobražuje v celoti šele tedaj ko se mu odkrijejo žive sile razvoja kulture. Potrebno je, da razumeš in da prideš do dna vsem tvorbam duha, toda ob vrlih samih, brez posredovalca in ta stopnja samostojnosti iskanja je tudi smiselni vtok zrelostnega izpita, mature.

Ali je kal tega ideala poglata? Ne. Gimnazija, ki naj bi notranje gradila človeka in ki ni imela za cilj poklicne izobrazbe, je postala šola višjih slojev. Njena socialna funkcija je bila razredna selekcija. Ideja obče izobrazbe pa se je izmislila v formalizmu, idealizirane slika antike ni pripomogla do razumevanja realnega življenja, in stara klasična literatura sama ni mogla zastopovati kot vir za spoznavanje kulture.

Zadnji sunek je dalo novohumanističnemu idealu 19. stol., ko se uveljavila načelo koristi, ki so začeli sklepati kompromisi s novonastalim tipom realke. Namesto kvalitete je povsod mero dajala le kvantiteta snovi vsega mogočega in nemogočega brez vsake povezanosti.

Sedanja kriza je kriza humanistične gimnazije. Le tedaj bo premagana, ko pride mo zopet do plodovite izobraževalne ideje novega humanizma. Ne bo se to vršilo od danes na jutri, za sedaj moramo pač ohraniti, kolikor se vrednega ohraniti da, a predavatelj je izrazil vero, da ni več daleč čas, ko bo prenovljena klas. gimnazija zopet vzgojevala duhovne elite naroda.

Poslušalci, ki so z največjim zanimanjem sledili predavateljevemu izvajanjem, so ga nagradili s toplim aplavzom.

vih del ne more nihče več dvomiti. Obvlada vsa sredstva, je močna umetniška osebnost, ve, kaj hoče, reševanje najtežje slikarske probleme. Umetnik torej po milosti boji. Vemo, da ga razmere tlačijo in ga ovirajo in nenadomestljiva škoda bi bila, če bi ga razmere na poti do vrhunca kakor koli ovirale. Jamstvo, da se to ne bo zgodilo, nam je pa njegova ustvarjalna moč.

Sedež Maksim je bil rojen l. 1909 v Zireh. Učil se je pri Repiču v Ljubljani in nato na akademiji v Zagrebu pri Vanki, Krizmanu, Bociću in Tarlagliji. Razstavil je že v Ljubljani, Celju, Zagrebu, Beogradu, v Metzlu in v Saarbrücken. Kot slikar

je barvni realist in si zastavlja najtežje slikarske probleme s kompozicijo in figuralko. Razstavil je šest večjih slik v olju, ki vse kažejo na njegovo resno umetniško prizadevanje. »Počivajoče žene«, »Portret žene«, »Sv. Jakob« in »Žena pri mizi« so dela, ki bi jih človek ne prisodil tako mlademu slikarju. Silna so v konceptu in slikarski problemi so z njimi uspešno rešeni, le tu pa tam se kaže, da je še negotov v svojem prizadevanju.

Omogočite tem mladim, resnim, sposobnim ljudem, da se izpopolnijo v tujini, da se razgledajo po svetu in tako hitreje pridejo do svojega pravega obraza, do osamosvojitve in izčiščenja!

Čudne in čudaške oporoke

Nekaj primerov, ki kažejo, kako čudne misli roje nekaterim ljudem pred smrtjo po glavi

Da so oporoke večkrat zelo zapletene in nejasne, to dobro vedo sodniki, pa tudi drugi ljudje imajo z zapuščinskimi spori mnogo opraviti. Razen zapletenosti in nejasnosti oporok pa naletimo pogosto tudi na čudaške oporoke. Tudi oporoke čudakov so prastare. O njih pripovedujejo že kronike iz 14. stoletja. Tako je angleški kralj Edward I. v svoji oporoki iz leta 1330 določil, da morajo njegovo truplo tako dolgo kuhati v loncu, dokler meso ne odstopi od kosti. Določil je tudi, naj se kuhano meso njegovega trupla zakopje, kosti pa spravijo v žaro in le-ta naj vedno sledi vojski, da se bodo mogle vsaj njegove kraljevske kosti veseliti zmag angleškega orožja. Sin kralja Edwarda I. Edward II. pa tega ni izpolnil in praznovorno ljudstvo je pripisovalo temu vsi njegovo nesrečo. Slavni češki husitski prvoborilec Žižka je pa v oporoki določil, naj porabiho kožo z njegovega trupla za vojaški boben, ki naj bobni sovražniku v strah in trepet, husitski vojski pa v vzpodbudo.

Čudaško oporoko je zapustil tudi leta 1519 umrl cesar Maksimilijan. Določil je naj mu pred pogrebom popoljuje vse zobe in ostrige lase. Njegove zobe in lase naj bi javno sežgali. Grozna je bila oporoka kraljice Austrigide, ki je zahtevala obljubo svojega moža, naj bosta obenem z njo pokopana oba združena, ki sta jo lečila pred smrtjo. Pravi original v svoji oporoki je bil leta 1825 v Lucii umrl grof Mirandola. Za dediča vsega svojega premoženja je določil karpa, ki ga je 20 let redil v svojem ribniku. Pogosto se pripeti, da zapuste bogati ljudje brez otrok svoje premoženje živalim, večinoma domačim, ki so bili z njimi v ozkih stikih. Navadno podedujejo premoženje takih čudakov psi. Neki londonski trgovec je zapustil svojemu psu v našem denarju blizu 2.000.000. Ta denar se je smel porabiti samo v to, da bi imel pes čim boljše in prijetnejše življenje. Neki ameriški plantažnik je pa določil v oporoki svojega psa za dediča, svojega zvestega slugo pa za varuha štirinogrega dediča in upravitelja njegovega premoženja.

V oporoki se pa tudi radi zakonci drug drugemu masčujejo, če so bili v življenju brez moči. Tako je neki mož določil v oporoki, naj izpljujejo njegovi ženi tedensko rento in sicer vsak ponedeljek, ker ga je žena ob nedeljah najbolj ježila in ker je vedel, da ji bo že v nedeljo zmanjkalo denarja. Še huje osvetlo je zasnoval v oporoki neki trgovec iz Kijeva. Mož je vedel, da ga žena vara in zato je v oporoki določil, da se mora tri mesece po njegovi smrti omožiti z ljubecom. To bi ne bilo nič hudega, pač je bila pa huda določba, da mora stati v vseh sobah, tudi v spalnici, voščeni kip umrlega moža v naravni velikosti. Če bi pa le en kip odstranili iz hiše, pripade vse trgovčovo premoženje samostanu. Tako se je tudi zgodilo, kajti že čez nekaj tednov so šli pokojnikovi kipi drugemu možu njegove žene tako na živce, da je pometal vsa skozi okno.

Zgovoren primer hudobne oporoke najdemo tudi pri nekem bostonskem advokatu, ki ni imel ne otrok, ne sorodnikov in je vse svoje premoženje zapustil svojemu klijentu Galsfieldu. Advokat ga je skozil več let skupnega dela naravnost mučil. Tiranija je bila tudi njegova oporoka, ki je določala, da dobi koncipient advokatove milijone šele, ko jih bo našel in da mu pokaže skrivališče gramofonske plošče. Advokat je pa imel več tisoč gramofonskih plošč in tako koncipientu ni preostalo drugo, nego opustiti prakso in poslušati dan na dan, pa tudi noč za nočjo gramofonske plošče. Poslušal jih je na stotine, postal je vedno bolj nervozen in končno je zblaznel, da so ga morali spraviti v umobolnico. Kmalu potem so pa našli v skrivni predalčici advokatove pisalne mize gramofonsko ploščo, ki je bilo na nji kratko obvestilo: Mister Galsfield, moj milijon si spravil na silko Matere božje v salonu.

Zelo neprijetno presenečenje so doživeli svojci bogatega pred leti umrlega avstral-

skega trgovca. Zapustil je svoje ogromno premoženje siromakom, svojcev se je pa spomnil v oporoki kaj čudno. Enemu nečaku, ki je bil tako len, da mu ni nikoli pisal, je zapustil dva šilinga za znamke, drugemu nečaku, ki je bil tudi len in malomaren, je zapustil dva šilinga za vrvi in določil, naj se obesi, svoji sestri je pa zapustil knjigo o vzgoji otrok.

Najmodernejša evropska zvezdarna

Najmodernejša evropska zvezdarna je v papeževi poletni rezidenzi Castel Gandolfo. Mogočna konstrukcija vse palače, ki ima nad meter debele stene, je omogočila namestitev kupole in daljnogleda na strehi. Zeissove tvornice v Jeni so skoraj tri leta izdelovale daljnogled za to zvezdarno. Veliki refraktor observatorija ima objektiv s premerom 40 cm in daljino žarišča 6 m. Ves daljnogled tehta 7.500 kg in električni pogon omogoča slediti zvezdam. Kupola, pod katero je postavljen daljnogled, meri v premeru 8,5 m. Pod drugo kupolo je montiran astrograf, dvojni daljnogled, obstoječi iz astrofizične kamere z objektivom 40 cm za format 30 x 30 cm in iz reflektora s premerom 60 cm. Vsa naprava tehta 17.400 kg.

Mnogo manjših pomožnih aparatov kakor mrežice, spektrofotri itd. izpopolnjuje opremo te zanimive in moderne zvezdarne, ki je kot rečeno najmodernejša v Evropi.

Zabava ameriških bogatašev

Zabave ameriških bogatašev se odlikujejo čisto ne samo po čudaštvu, temveč tudi po naivnosti. Človek bi mislil, da se igrajo otroci. Pozna se, da ohranjajo milijarde lastniku čisto otroško srce ali bi pa tudi lahko rekli da si more čisto srce privoščiti samo milijarder. Tako je priredil neki član Vanderbiltove rodbine gostijo, na kateri so jedla povabljeni gostje z zavezanimi očmi. Vsaki gost je moral dovoliti, da so mu zavazali oči z robcem, da ni videl, kaj je. Miza je bila polna dobrot in gostje so jemali sami, kar jim je dišalo. Postreženi so bili s samimi izbranimi jedmi in baje so jim tako teknila, da so mnogi sklenili tudi v bodoče zavezovati si oči pri jedi, ker je baje poseben užitek jesti, če človek ne vidi kaj je. Za ščurke v zelju menda to ne velja.

Millijonar Fly je imel hišo, ki je ovirala promet v dotični ulici in zato mu je bilo naročeno, naj jo poruši. Seveda, je dobil mestno odkupnino. Povabil je prijatelje in znance in ko so se vsi zbrali v svečanih oblekah, gospodje v frakih, dame v velikih toaletah, je dal vsakemu kladivo, sekuro in lopato, potem jim je pa pozval, naj vse razbijajo, kar jim pride pod roke. Vesela družba se je res lotila razbijanja in baje se gospoda še ni nikoli tako od srca nasmejala, kakor pri tej svojevrstni zabavi.

Iz Celja

— »Konjeniška patrola« v celjskem gledališču. Ljubljanska drama bo uprizorila v torek 24. t. m. ob 20. v Mestnem gledališču v Celju Langerjevo »Konjeniško patrolo«, dramo iz življenja češkoslovanskih legionarjev. Predstava je za abnoma.

— »Umrli« je v ponedeljek popoldne v Gosposvetki ulici 7 v starosti 57 let znana hotelirka in posestnica ga. Alojzija Bernardijeva, roj. Leonova, vdova po lani umrlem hotelirju g. Dragu Bernardiju. Pokojnica je bila odlično narodna žena, zelo skrbna gospodinja in dobrotnica revežev. Med pravičnim žalovanjem je bila splošno priljubljena. Pogreb bo v sredo ob 15. iz hiše žalosti na

okoljsko pokopališče. Pokojni bodi ohranjen časten spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

— »Žrtve nesreče«. Ko je pala dinarica Marija Tanjskova od Sv. Lovrenca pod Prožnom v nedeljo dopoldne kozo na pasu in je šla čez neko brv, jo je ona izmed kosov sunila. Tanjskova je padla s brvi v potok in si zlomila tilnik. Istega dne je padla 8-letna rudarjeva hčerka in Strma pri Laškem doma s peči in si zlomila levo roko, na Brezju pri Mozirju pa si je 63-letna brezposelna kuharica Frančiška Kosova pri padcu zlomila desno roko. V Paridolu pri Slivnici je padla 4 mesece stara hčerčarjeva hčerka Amalija Gradičeva v petek zvečer doma na zakurjen štedilnik in se opekla po vsem telesu. Na Ljubnem se je 25-letni mizarjski pomočnik Ciril Breznik pri delu udaril po levi roki in si jo močno poškodoval. Ponesrečeni so zdravilo v celjski bolnici.

— »Nadp.« Ko se je vračal 53-letni brezposelni delavec Jakob Pelko s Kristanvrha pri Sv. Petru na Medvedjem selu te dni z Drvišča domov, sta ga napadla posestnik Miha Belej in njegov sin. Eden izmed napadalec je udaril Pelka s tako silo po levi roki, da mu jo je zlomil. Pelka so oddali v celjsko bolnico.

— »V mestnem zavetišču« v Medlogu je umrla v soboto 77-letna močna reva Antonija Kuglerjeva iz Celja, ki se je zadnja leta preživljala s snaženjem čevljev pred kolodvorom in je bila v Celju zaradi svoje originalnosti splošno znana. V Celjski bolnici so umrli v nedeljo 62-letni dinar Rok Jesih iz Podsredja pri Humu ob Sotli, 39-letna žena rudniškega kovača Ana Lapornikova od Sv. Lenarta nad Laškem in štiriletna hčerka cinkarniškega zidarja Stanka Gaberška z Ostroznega.

— »Tečaj za vzgojo otroka v šolski in posolski dobi« bo priredilo Ljudsko vseučilišče v Celju. Predavanja z razgovori bodo vsak četrtek ob 20. v predavalnici Ljudskega vseučilišča na meščanski šoli. Predavanja z razgovori bo vodil prof. dr. Franjo Zgoč. Prvo predavanje bo v četrtek 19. t. m. Na tečaj vabimo vse, ki se zanimajo za vzgojo lastnih otrok ali za vzgojo sploh.

Iz Trbovelj

— Delo Trboveljskih Kolašic. Menda v naši ožji domovini ni ženskega društva, ki bi se tako marljivo udeleževalo tako na socialnem, gospodarskem kakor kulturnem poprišču, kakor tukajšnje Kolo jugoslovenskih sester. Nebroj tečajev je že izobrazilo naše delavske žene in dekleta v vsakovrstnih gospodinskih vedah, kakor kuhanju, kvačkanju, vezenju, krojenju, ročnih delih in drugih koristnih naukih, koliko koristnega pa so naše Kolašice že storile in še store na socialnem polju, to pa vedo le one revne matere in mladine, ki je bila v preteklosti že nestetih dobrot deležna. Tudi v letošnji jeseni je Kolo priredilo v svojem domu kar tri tečaje hkrati in sicer tečaj za pletenje in kvačkanje, ki se je začel 12. oktobra, tečaj za krojenje, ki traja že od 13. oktobra in tečaj za ročna dela, ki se je pričel pravtako 14. oktobra. Vsi tečaji so dobro obiskani, kar pač najbolj dokazuje, da se naše delavske žene in dekleta same zavedajo velikih koristi, ki jim jih nudijo taki tečaji, zlasti ker vodijo tečaje in poučujejo samo prvostanske strokovne moči. Zato pač ni čuda, da se krog trboveljskih Kolašic vedno bolj širi in da je danes po številu članstva še najmočnejša.

— Martinova nedelja je bila tudi v Trbovljah precej živahna. Mnogi gostilničarji so že v petek in soboto klali ter delali jetrine in kravice, tu pa tam pa so speklili tudi kak goz, zlasti v gornjem delu Trbovelj, saj je Sv. Martin trboveljski patron. Nikjer pa ni bilo hrupnejše prireditve, niti se ni posebno opazilo, da je bil v soboto plačilni dan, razen na živilskem trgu, ki je bil v soboto zopet založen, kakor že dolgo ne z vsemi dobrotami od krompirja, zelja, sadja in perutnine pa do pozne povrtine.

— Gasilska tombola. Tukajšnja rudniška gasilska četa priredi prihodnjo nedeljo popoldne v gasilskem domu na Vodah tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov za nabavljenega novega reševalnega avtomobila. Tombolske srečke se prodajajo v malih kuverтах in so po dinarju. Dobitki so lepi in so razstavljeni v gasilskem domu. Zdi se, da je ta način tombolske igre za prireditelje uspešnejši pa tudi za kupca srečke ugodnejši, ker se lahko takoj ob nakupu srečke prepriča, da-li je zadel ali ne. Je pa ta način igre tudi za kupca srečk mnogo bolj zgovoren, ker vedno računata, da bo našel v novi vrečki odnoso kuverti zaželjeno srečo.

— Obratovanje v decembru. Rudnik bo tudi v decembru obratoval 19 delavnih dni. Položaj se je v letošnjih jesenskih mesecih tudi v našem revirju znatno zboljšal, ker se bo obratovalo sedaj že tretji mesec po 19 dni, dočim se je obratovalo lani v zadnjih 3 mesecih le po 18 dni. Je pa to zboljšanje opaziti tudi na obrazih delavstva, ki kaže kar veselje lice. Zeleti je le, da bi to zboljšanje dolgo trajalo in da bi se enkrat ustalilo.

Slikarji med mladimi

Umetniško prizadevanje sedmorice v Jakopičevem paviljonu

Ljubljana, 17. novembra. Razstava mladim v Jakopičevem paviljonu, ki je odprta vsak dan od 9. do 19. ure in bo odprta do vključnega 1. decembra, vzbuja čedalje več pozornosti in širših krogih našega umetniško ljubečega občinstva. Dijaki z raznih ljubljanskih srednjih šol so si razstavo s svojimi profesorji že ogledali. Prihajajo pa na razstavo tudi deželani, rojaki razstavljalcev, njih prijatelji in znanci, ki jih zanima naš umetniški naraščaj.

Razen kiparjev Kalina, Kogovška in Putriha je razstavilo svoja dela sedem slikarjev, ki so se po večini že vsi ob nekaterih prilikah predstavili javnosti.

Dijak Zoran je bil rojen l. 1910. v Mariboru, kjer je tudi študiral gimnazijo. Slikarsko akademijo je dovršil v Zagrebu. Bil je učenec profesorjev Krizmana, Vanke in Bocića. Prvič je razstavil lani v Mariboru. Zdaj je nameščen na gimnazijo na Krku. Kakor njegovi tovariši, je Didček realist v pojmovanju predmeta. Razstavil je štiri olja. »Domačija« je dovršeno delo.

Klemenčič Dore se je rodil l. 1910. v Celju študiral je na zagrebški akademiji. Razstavil je že v Ljubljani, Mariboru in Celju in v Zagrebu. Razstavil je 4 olja. Portret prof. B. Rudolfa kaže, da je dober portretist. Posvetil naj bi se portretu. Kakor Didček je tudi Klemenčič mlad umetnik z zdravimi instinkti in notranjo disciplino, ki mu ne dovolja, da bi se spuščal pri iskanju samega sebe v avanture.

Kregar Stane je bil rojen l. 1905. Gimnazijo je absolviral v šentvidskem zavodu, bogoslovje pa v Ljubljani. Zdaj profesor za risanje v zavodu sv. Stanislava v št. Vidu.

Slikarsko akademijo je absolviral v Pragi. Bil je učenec prof. Švabinskega. V Pragi je tudi prvič razstavil. Kregarjeva romantična natura si išče novih potov. Kot nadrealist je močno pod vplivom čeških in francoskih nadrealistov. Lani nenavaden smisel za barve, nima pa distance kot umetnik do sebe ne do sveta. Zato se išče v svetu svojih sanj in prividov. Ko se bo umiril, očistil in se obvladal bo lahko s svojo umetniško potenco dosegel mnogo.

Mihelič France je bil rojen l. 1907. v Virmašah pri Škofji Loki. Učiteljšče je absolviral v Ljubljani, akademijo pa v Zagrebu. Razstavil je že v Ljubljani, Zagrebu in v Metzlu ter Saarbrücken. Je realist, ki preide tu pa tam v ožono romantiko. Najboljše so njegove risbe. Nekatera dela F. Miheliča naravnost zanimivo kažejo, kako z uspehom premaguje umetnik v njem diletanta in učenca.

Musič Zoran je bil rojen l. 1910. v Gorici. Učiteljšče je dovršil v Mariboru, akademijo pa v Zagrebu pri Babiću. Razstavil je že v Ljubljani, Mariboru in v Madridu. Razstavil je »Poletno krajino v Kastilji« v olju, ki je umetniška, s katero se je Musič uvrstil med naše najboljše slikarje. Dozorel je v tujini, usoda mu je bila naklonjena, da je mogel prebiti dalje časa v Španiji, kjer se je spopolnil. »Oljke na Korčuli« v olju kažejo tudi njegov talent. Njegova »Krajina« naj bo dokaz, da mlad umetnik tudi po »starih« poteh doseže svoj cilj: ustvarjanje umetniških vrednot.

Pavlovce France, ki je starejši, se je pridružil mladim kot mojster. Razstavil je samo tri olja »Grozde«, »Thiožitje« in »Damski portret«. O umetniški vrednosti njego-

62 pot njegovi sredi. Preklinjal je tudi očeta Tabareta. Da ni bilo njega, bi se ne bil tako hitro odločil. Počakal bi bil, vse bi bil trezno premislil in gotovo bi bil prišel na neprijetnosti, ki jih je zdaj odkril. Ta mož, preplašen kakor slabo zdresiran pes, ga je potegnil v svoji vrtoglaviosti v vrtnice, ki iz njega ni videl rešitve.

Baš to ugodno priliko je izrabil oče Tabaret, da se je oglašil pri sodniku. Zvedel je bil pravkar, da je zasliševanje končano in prišel je ves nestrpen, da bi zvedel, kaj se je zgodilo. Bil je poln sladkega upanja, da je zadel pravo.

— Kaj je odgovoril? — je vprašal, še predno je zaprl vrata za seboj.

— Njegova krivda je jasna, — je odgovoril sodnik z osornostjo, ki še daleč ni odgovarjala njegovemu značaju.

Oče Tabaret je ostrmel nad tem glasom. Tako sprejema njega, ki prihaja po zasluženo pohvalo? Zato mu je s primereno rezerviranostjo ponudil svoje najpaznejše usluge.

— Prišel sem, — je dejal skromno, — da bi zvedel od gospoda sodnika, če bo potrebna preiskava, da odkrijemo alibi, ki se nanj obdolženec sklicuje?

— Saj ni nobenega alibija, — je odgovoril sodnik suho.

— Kaj! — je vskliknil oče Tabaret, — ga ni, a... Kakšen tepec sem! Gospod sodnik mu je napovedal mat s tremi vprašanji. Vse je priznal.

— Ne, — je odgovoril sodnik nestrpno, — ničesar ni priznal. Priznava, da so odločilni dokazi, ne more povedati kaj je ta čas delal, zagotavlja pa, da je nedolžen.

Oče Tabaret je obstal aredi pisarne široko odprtih ust in od presenečenja izblujenih oči.

Pri vsaj svoji jezi se Daburon ni mogel ubraniti nasmeha in celo Konstanc se je zarežal.

— Ni alibija, — je mrmral stavec, — nič, nobenega pojasnila! Ta lopov! Tega ne morem razumeti. Nobenega alibija. Morali smo se zmotiti, potem takem bi ta mož ne bil morilec. To ne more biti on, to ni on...

Preiskovalni sodnik je mislil, da je čakal njegov stari pomočnik v točilnici na vogalu na konec zaslišanja ali pa da se mu je zmešalo.

— Žal se nisimo zmotili. Še prejasno je dokazano, da je vikont Commarin morilec. Končno, če že želite, prosite Konstanco, naj vam pokaže protokol in predčitate ga, jaz bom pa ta čas spravil v red svoje papirje.

— Bomo videli, — je dejal stavec v silni radovednosti.

Sedel je na Konstancino mesto, si podprl glavo s komolci in je čitati protokol. Ko ga je prečital, je ves bleš in prepečen vstal.

— Gospod, — je dejal sodniku z drhtečim glasom, — nobene sem povzročil strašno nesrečo: Ta mož je nedolžen.

— Ah, glavo izgubljate, dragi gospod Tabaret,

— je pripomnil Daburon, ne da bi se dal motiti v svojih pripravah za odhod. — Kaj? Po tem, kar ste pravkar prečitali...

— Da, gospod, da, po tem, kar sem pravkar prečital, vam kličem: Ustavite to preiskavo ali bomo pa priključili še eno zmoto vsega obžalovanja vredni verigi justičnih zmot. Prečitajte še enkrat te izpovedbe s hladnim prevdarmom: Tu ni nobenega odgovora, ki bi ne govoril v prid tega nesrečnega, nobene besede, ki bi ne bila svetlobni žarek. In ta mož sedi v zaporu, v samotni celici?

— Da, in ostane tam, da boste vedeli, — mu je posegel sodnik v besedo.

— Ali ste to res vi, ki tako govorite, po vsem tem, kar ste mi povedali nočjo, ko sem okleval jaz?

— Da, saj vam pravim, gospod sodnik, — je vzkliknil stavec. — Ah, nesrečni Tabaret, vse je izgubljeno, niso te razumeli! Oprostite, če se bom pregrešil zoper spoštovanje, ki ga dolgujem sodniku, toda povedati vam moram, da se niste držali moje metode. In vendar je na moč enostavna. Ozirajoč se na zločin, na njegove okolnosti in podrobnosti sestavim košček za koščkom načrt obtožbe, ki jo izdam šele, ko je popolna. Če se pojavi človek, ki v polni meri odgovarja temu načrtu tudi v vseh delih, je zločinec odkrit. Če pa ne, smo položili roko na nedolžnega. Ne zadostuje, da se ujema samo ta ali ona epizoda s celotnim načrtom: ne, bodisi vse ali pa nič. To je nezmotljivo.

FMILE GABORIAU

ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN

ROMAN.

Nekaj mi je prav govorilo, je mrmral sam pri sebi, da ne bo dobro, če prevzamem to preiskavo. Kaznovan sem, da nisem poslušal svojega notranjega glasu. Moral bi se bil proglasiti za nepristojnega. Tako, kakor stoji stvari zdaj, bi bil vikont Commarin itak aretiran, zaprl bi ga bili, zaslišali, sodili in najbrž tudi obsodili. In če bi ne bil imel s to stvarjo nič opraviti, bi bil lahko zopet stopil pred Klaro. Njena bolest bo neizmerna. Če bi bil ostal njen prijatelj, bi mi bilo dovoljeno deliti z njo njeno bolest, pomešati svoje solze z njenimi, potočati njeno gorje. Ščasoma bi se bila potolažila, morda bi bila pozabila na vse te togobe. Morala bi mi biti hvaležna. In kdo ve... Zdaj pa ne morem več stopiti pred njo, zdaj bi me niti ne pogledala, pa naj se zgodi karkoli. Nikoli več ne bo prenesla pogleda name. Vse življenje bom ostal v njenih očeh morilec njenega ljubčka. Lastno-ročno sem pogolbil prepad med njo in seboj, prepad, ki bi ga niti stoletja ne mogla izravnati. Izgubljam jo v drugi in to po lastni krivdi.

Nesrečni sodnik si je delal prebriske očitke. Bil je ves obupan. Se nikoli ni tako sovražil Alberta, tega lopova, ki je omadeževan z zločinom zastavil